

BRÄNNPUNKTEN

ÅRGÅNG 31 · NUMMER 3 · JUNI 1973

Aktuellt:

Årets bolagsstämma

blev historisk. Dels ägde den rum i Höganäs för första gången på många, många år och därmed återbördades denna institution till platsen, där bolaget har sitt säte enligt bolagsordningen. Det förefaller ju ganska naturligt att bolagets aktieägare och styrelse finner vägen till den ort, där företaget har sin huvudsakliga verksamhet förlagd för att hålla sitt årliga huvudmöte. Det må väl vara tillåtet uttala den förhoppningen att detta åter igen utvecklas till en tradition.

Dels skedde VD-skifte under vederbörliga ceremonier. Avgående Olov Herneryd avtackades för intensiv och konstruktiv chefsgränning, som resulterat i en tekniskt och ekonomiskt välkonsoliderad koncern. Den tillträdande Ernst Geijer önskade välkommen och tillönskades framgång i uppgiften att förvalta det goda pundet.

Företagsnämnden avtackade sin ordförande vid en högtidlighet i samband med det sista nämndsammanträdet, vid vilket direktör Herneryd medverkade. Personalorganisationerna överlämnade en symbolisk minnesgåva i form av en cykel. Med detta önskade man manifesteras, att man ville tacka för de gångna åren med något som kunde förena nytta och nöje för en mycket verksam människa.

Bolagets nuvarande styrelse jämte inbjudna tidigare styrelseledamöter samt bolagets direktion samlades till en middag efter bolagsstämman för att bekräfta det nådiga välbehag över utträttad gränning, som styrelsens ordförande lät komma till uttryck under bolagsstämman.

En begynnande högkonjunktur

med starkt förbättrat resultat förhöjer i hög grad den avgående koncernchefens sista verksamhetsår. Börsen har visat sitt förtroende genom att livligt efterfråga Höganäsaktier till ständigt höjda kurser. Fortsatta stora investeringar är planerade inom koncernen och en betydande del har redan beslu-

tats. Expansionen skall fortsätta från den välbyggda grunden.

Många frågor

om utvecklingen ger nya arbetstillfällen. Någon större ökning av antalet anställda följer inte med investeringsprogrammet.

Höganäsbolagets tillverkningar är i allt väsentligt baserade på tekniska processer, där kapitalinvesteringen är stor men antalet anställda begränsat. Endast om företaget i framtiden tar upp tillverkningar av manufaktureringsskaktär kan det bli aktuellt med nyanställningar i större skala.

Nya styrelserepresentanter

blir det i moderbolaget och vissa dotterföretag. Detta sammanhänger främst med att de anställda börjat utse representanter i företagsstyrelserna allt i enlighet med den nya lagstiftningen. Vid höstsammanträdena i respektive bolag kommer de nya ledamöterna att för första gången delta i styrelsesammanträden. Det blir ett historiskt tillfälle. Det är många förhoppning att det nya systemet skall leda till ökad förståelse i bägge riktningar mellan ledning och anställda.

Brännpunkten

får en kollega på eftersommaren. Dop har förrättats av det nya informationsbladet och telningen skall heta HB-nytt. Det blir ingen rikstidning utan ett lokalblad för moderbolaget.

Sommaren

står för dörren och Brännpunkten önskar alla sina läsare en god semester. Detta nummer av tidningen har blivit ovanligt omfångsrikt och kan kanske användas som ferieläsning. Det omfångsrika numret är resultatet av redaktörens energiska insatser och välvillig medverkan från många intresserade bidragsgivare. Det finns också ett öppet brev till företagsnämnden med mycket väsentligt innehåll, som vi får anledning att återkomma till.

Brännpunkten

Höganäskoncernens
personaltidning

Ansvarig utgivare: K G Paulson
Redaktör: Marianne Quist
I redaktionen: Ingemar Bengtsson
Bertil Olsson och Anita Rydstern
Layout: Evert Danielsson
Tryckeri: AB Boktryck
Copyright:
Höganäs AB
Höganäs

UR INNEHÄLLET

	sid
Det började med grisslakt	
Lars Johnsson, SlipNaxos	4
Höganäs-Billesholms AB Änkekassa	10
Vår jurists vardag	
Bertil Åkeson	12
Företagsbiblioteken förändras i takt med teknikens frammarsch	
Eva Wickman	14
Öppet brev till företagsnämnden från Kjell Åraas, avd ZL	22
De anställdas representanter i Höganäsbolagets styrelse	29
Amatörutställningen på Bruksgården 6-8 april	
Sonja Larson	34
Från utbildningsfronten	38
Idrott	43
Dop har förrättats	46

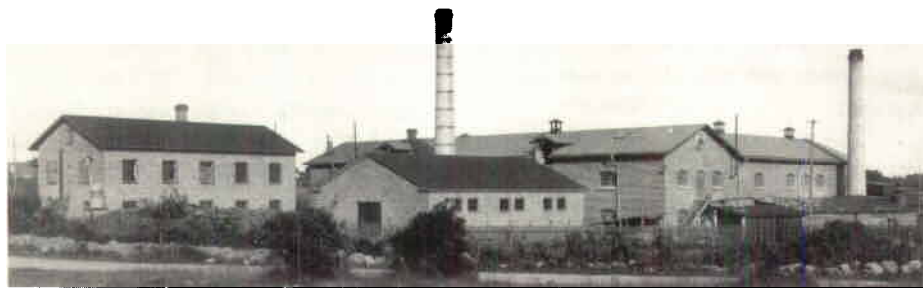
Adress till personaltidningen:
Brännpunkten, Höganäs AB, Fack,
263 01 Höganäs 1.

Sista dag för bidrag till nästa nr: 10/9.

Omslagsbilden:

Här kontrollerar Lennart Kjell på SlipNaxos med en tonindikator att inga sprickor finns i slipskivan.

Ett dotterbolags historia

AB Slipmaterial 1925.

Konsten att slipa var känd redan under stenåldern, men det var först i slutet av 1800-talet som utvecklingen tog fart. Den direkta anledningen var att man lärde sig framställa konstgjorda slipmedel, som fick ersätta de naturliga. Samtidigt medförde den begynnande industrialiseringen att slipmaskiner av olika slag började utvecklas. De nya metoderna togs snart upp i Sverige.

År 1895 anlades i Baskarp vid Vättern en fabrik, AB Svenska Naxos, för tillverkning av slipverktyg. Några år därefter, närmare bestämt 1903, grundades en annan fabrik för framställning av samma produkter. Den fick så småningom namnet AB Lomma Slipindustri. Sjutton år senare (1920) var det dags för den första fusionen inom branschen. Då införlivades AB Lomma Slipindustri med AB Svenska Naxos. Under tiden hade en grupp pionjärer lämnat Lomma och rest till Västervik, där man 1913 startade AB Slipmate-

rial. När så Höganäs 1942 definitivt övertog både AB Svenska Naxos och AB Slipmaterial hade cirkeln slutits. SlipNaxos hade fått en trygg ekonomisk grund för sin vidare utveckling. Efter den sista sammanslagningen förlades all gemensam tillverkning och försäljning till Västervik med undantag av en mindre tillverkning av slippapper och slipduk, som fortfarande skedde i Baskarp. Så småningom kom SlipNaxos försäljningsorganisation att genom sina sju filialkontor täcka hela landet. Försäljningsutvecklingen förde också med sig bildandet av dotterbolag både i Danmark och Norge.

Från de fem personer som 1913 startade i Västervik har SlipNaxos idag vuxit till 635 anställda. Företaget har för närvarande en omsättning på ca 63 milj kronor. SlipNaxos produkter återfinns idag trots hård konkurrens i samtliga världsdelar. Bland nya marknader som bearbetas aktivt kan nämnas Östeuropa. Som ett kuriosum kan vi berätta, att världens största slipverk-

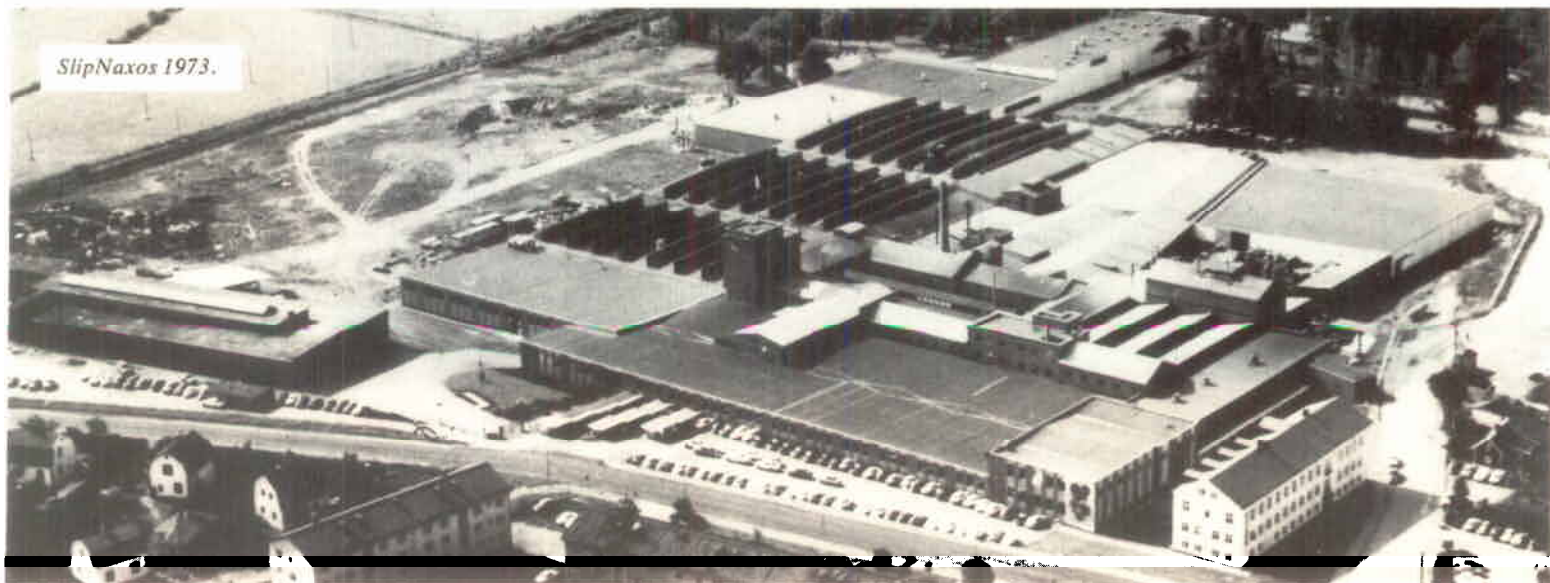
tygstillverkare, AB Norton, startades av en svensk, som under 1800-talet utvandrade från just Höganäs.

Produktutvecklingen inom branschen har varit mycket snabb, vilket visat sig inte minst genom de starkt ökade avverkningshastigheterna och de lägre totala slipkostnaderna. I takt med de ökande kraven från marknadens sida har SlipNaxos investerat stora summor i produktionsapparaten samt satsat på utveckling, forskning och utbildning. När man 1955 tog den första sk tunnelugnen i bruk var det ett mycket stort framsteg vad gäller kapacitet. Tunnelugnen kan bränna normalt 25 ton slipskivor på en vecka. Idag har SlipNaxos två ugnar i bruk.

År 1946 kunde SlipNaxos inviga sin Sliparskola. Den var främst ett verk av företagets dåvarande chef Ossian Nilsson. Årligen utbildar SlipNaxos ett 100-tal personer från nordisk industri i ämnet slipteknik.

Kravet på ökade resurser på forskningssidan kunde tillgodoses 1966, då det Sliptekniska laboratoriet stod färdigt. Här bedrivs avancerat forskningsarbete och parallellt körs praktiska prov med produkterna. I rationaliseringssyfte flyttades 1967 tillverkningen av slippapper och slipduk från Baskarp till Västervik. På så sätt kom all tillverkning under ett tak. Även under den kommande 5-årsperioden satsas stora summor på investeringar och utveckling av olika slag.

Under senare år har SlipNaxos personal fått tillgång till en unik byggnad, som rönt stort intresse bland TV, radio och press. Det var 1971, på initiativ av företagets förre VD N Malte Nilsson, som Familjeklubben togs i bruk. Brännpunkten har i tidigare artiklar berättat närmare om det här projektet.

SlipNaxos 1973.

Det började med grisslakt

Vid en besöksdag på SlipNaxos i Västervik fick Brännpunktens utsände uppslaget till den här artikeln. Bland besökarna fanns en person som var med och startade AB Slipmaterial 1913. En person som fortfarande vid nära 90 års ålder är fylld av vitalitet och minnen. Den person vi syftar på och som kom med många initierade och näsvisa frågor under rundvandringen i fabriken var förre verkmästaren Anders Wilhelm Löfstedt. När han 1951 slutade sin tjänst kunde han se tillbaka på en 50-årig bana inom slipverktygsbranschen. Vi tyckte att det skulle vara intressant att få höra litet om gamla tider och verkmästare Löfstedt hade mycket att berätta vid den intervju som vi gjorde.

År 1913 kom en liten men optimistisk grupp om 5 personer till Västervik från Lomma. Det var AB Slipmaterials blivande grundare. På frågan varför det blev just Västervik, svarade verkmästare Löfstedt, att orten visade sig vara fördelaktig ur flera synpunkter. Ett av de tyngst vägande skälen var att man funnit en lämplig lokal för tillverkningen. När huset skulle inspekteras fick man en mindre chock. Som verkmästare Löfstedt säger "det visade sig när vi kom dit att lokalen användes till svinuppfödning". Men vi fick allt börja förberedelserna för slipskivetillverkningen med grisarna som närmaste grannar, berättar han vidare. Till saken

hör att svinhusets ägare var med i det nybildade företaget och hans bidrag till företagsetableringen var lokalen. — En av mina första uppgifter i det nya företaget var att slakta grisarna, fortsätter verkmästare Löfstedt, vilket jag inte tyckte var någon speciellt trevlig uppgift.

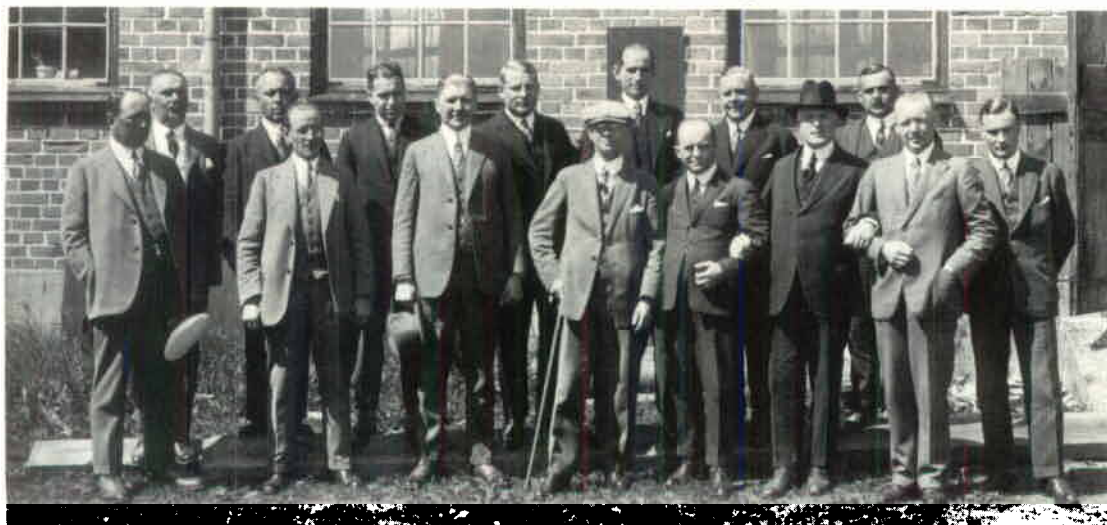
— Vårt aktiekapital var vid starten 40 000 kronor. Under de första åren skedde ingen utdelning. År 1914 tillverkade vi premiärslipskivan, och det var en stolt grupp som samlades runt sitt förstlingsverk. Sedan ökade produktionen starkt och man fick både anställa folk samt investera i produktionsapparaten. — När verkmästare Löfstedt tänker tillbaka på den här tiden minns han den som en period av improvisationer, nyskapande och obotlig optimism. Snart fick man uppföra nya lokaler för att klara den stora expansionen. Omkring 1917 byggdes tex en mekanisk verkstad, som skulle svara för verktygstillverkning, reparations- och underhållsarbeten.

När vi frågar verkmästare Löfstedt vad han använde sin fritid till ser han litet frågande ut. — Fritid, det har jag aldrig haft någon. Enda problemet var att få tiden att räcka till för allt som jag ville göra inom mitt yrke, speciellt som jag i början var enda arbetsledaren. Varje fredagskväll fick jag tex gå ner i fabriken och titta till ugnarna, så att temperaturen var den rätta. — Ugnarna, det var alltså de ugnar som skulle

användas till att bränna slipskivorna i. Hade ni inga bekymmer med konjunkturerna i början av er verksamhet, frågade Brännpunkten. — Vi var illa ute efter första världskrigets slut, då gick vi nästan på knä. Det berodde dels på konjunkturerna som sagt och dels på den utländska konkurrensen. Men vi klarade det, och under depressionsåren hade vi en ovanligt positiv utveckling. —

Berätta om någon minnesvärd episod, ber vi verkmästare Löfstedt. — Under mitt långa yrkesverksamma liv är det många mer eller mindre muntra detaljer som etsat sig fast i minnet. Kanske kommer jag bäst ihåg en händelse från ett mycket högtidligt tillfälle. Det var så sent som 1946, när vi invigde landets första sliperskola. Till evenemanget var ett flertal honoratiorens inbjudna och vi samlades till en supé på kvällen. För att hålla ordning på alla talen och telegramuppläsningarna var en speciell man avdelad. Han fick verkligen göra rätt för sig, och man vet av egen erfarenhet att rätt som det är slinker det ut ord som inte är helt övertänkta. Så när det var landshövdingens tur att tala annonserades det ut på följande sätt: "Herr landshövdingen talar, efter landshövdingens tal vädrar vi lokalen." Att stämningen blev än högre förstår väl alla efter den originella introduktionen. —

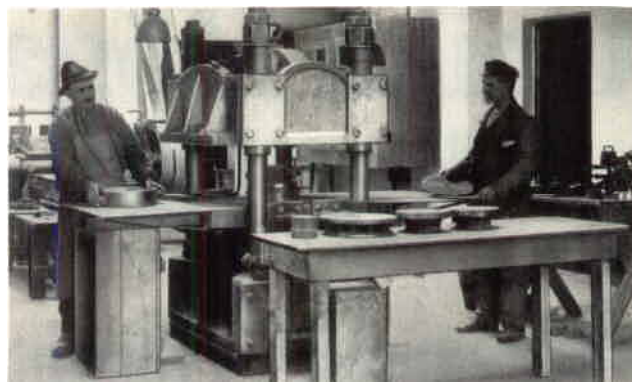
— Är det något speciellt kring SlipNaxos som verkmästare Löfstedt upp-

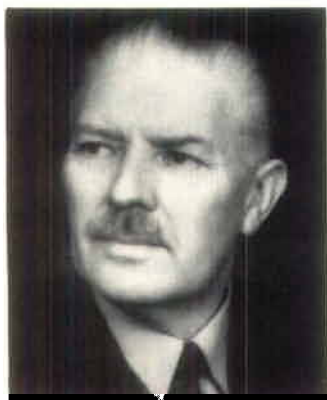
AB Slipmaterials pionjärer. Som nummer sex från vänster ser vi Ossian Nilsson och som nummer tre från höger Anders Löfstedt.

märksammat under årens lopp? — Det är väl i så fall företagets stora sociala engagemang. Tag t ex SlipNaxos Familjeklubb, ett storartat projekt, tycker jag, som gör det möjligt för båda makarna att yrkesarbeta, om så önskas. Den här idén måste ju ytterligare bredda samarbetet mellan skilda kategorier. Något sådant här var ju helt otänkbart när jag var ung, slutar verkmästare Löfstedt vårt trevliga samtal. L J

*I den här pressen tillverkas
des kanske premiärskivan
1914.*

Minnesruna över Ossian Nilsson

För en tid sedan fick SlipNaxos ett sorgebud. Företagets första chef Ossian Nilsson hade avlidit i en ålder av 81 år.

Ossian Nilsson var född på Ryedals säteri i Blekinge. År 1912 avlade han ingenjörsexamen vid Tekniska elementarskolan i Malmö och anställdes därefter vid Amerikanska Smärgelskive-

fabriken i Lomma. År 1913 grundade han tillsammans med bl a John Winterskog AB Slipmaterial i Västervik, där han först var driftchef och 1921 blev disponent. Han ledde detta företags utveckling fram till 1950 och under hans cheftid utvecklades industrin till det största företaget inom denna bransch i Sverige. I samband med den stora fusionen 1940, då Höganäsbolaget förvärvade Slipmaterial och Svenska Naxos, blev han verkställande direktör och teknisk ledare inte bara för fabriken i Västervik utan också för Höganäsbolagets slipmaterialsfabriker i Trollhättan och Höganäs.

I samband med Slipmaterial-Naxos femtioårsjubileum 1946 invigdes den sliparskola i Västervik, som var den första i landet, och då fick han motta Pro Patrias stora guldmedalj.

År 1940 förvärvade han Sundsholms säteri i Gladhammar och på denna egendom nedlade han ett betydande arbete fram till 1960, då han avträdde den. Ossian Nilsson var också en framstående kommunalman. Sålunda tillhörde han drätselkammaren från 1928 till 1936. Han hade varit ledamot av stadsfullmäktige och en tid dess vice ordförande, byggnadsnämnden, arbetslöshetsnämnden och Kalmar läns norra kristidsstyrelse, vars förste ordförande han var. Under 20 år tillhörde han styrelsen för Västerviks stads lärlings- och yrkesskolor. Han tog verksam del i utredningen av stadens övertagande av Västerviks Elektricitetsverk och sedan Västerviks Kraft AB bildats invaldes han i dess styrelse och var under många år fram till 1963 styrelsens ordförande.

Några minnesord av Hilding Wahlstedt tidigare medarbetare vid SlipNaxos

Ossian Nilssons bortgång kom väl inte överraskande för de initierade. Hans hälsa har varit vacklande de senaste åren.

För dem, som i likhet med författaren av dessa rader, hade den oskattbara förmånen att vara en av hans närmaste medhjälpare under ett ansevärt antal år framstod Ossian Nilsson som en stor personlighet.

Depressionen efter första världskriget höll på att knäcka det då ännu under uppbyggnad varande AB Slipmaterial. Det var uteslutande bankförbindelsernas stora förtroende för Ossian Nilsson som möjliggjorde bolagets fortbestånd och därmed nuvarande status.

Hans erfarenhet av efterkrigsårens förlamning av näringslivet hade gjort honom ödmjuk och mycket försiktig i sina dispositioner. Före ett beslutsfattande tog han för omgivningen ibland irriterande god tid på sig för att granska problemen från alla synpunkter. Därefter drev han emellertid med stor viljekraft ärendet till målet. Han var vad man dagligen kallar envis. Jag skulle vilja påstå att det fanns bara två tänkbara anledningar för honom att ändra ett beslut: sakskalet eller någons förfördelande.

Ossian Nilsson var med andra ord realist, allt spel var honom främmande. Hans ord litade man på, alla visste var

man hade honom.

I det företag Ossian Nilsson tjänade fanns det enligt hans betraktelsesätt funktioner med olika krav på kompetens, men endast ett slags människor där ingen var förmärksam än den andra, oavsett hans eller hennes arbetsuppgifter inom företaget. Det var Ossian Nilssons uppfattning om ett begrepp, som då ännu inte fått sitt namn: företagsdemokrati.

Vi är många f d medarbetare till Dig, Ossian, på olika platser i landet, som i Dig sett en förebild vi så gärna skulle vilja efterlikna.

Tack, Ossian! Vila i frid!

Unika Höganäs Musikkår har 120-årsjubilerat

I begynnelsen Höganäsbolagets bruksmusikkår

Höganäs har en i sitt slag unik musikkår. Den är nämligen landets äldsta amatörmusikkår, bildad 1853 som bruksmusikkår inom Höganäsbolaget. När Höganäs Musikkår för ett par månader sedan firade sin 120-åriga tillvaro blev nio medlemmar guldmedaljörer med sammanlagt över 400 år som musikanter i kåren.

Musikkårens grundare var hovjägmästaren och disponenten J Siöcrona, en framstående personlighet i brukssamhället på den tiden. Man kan av gamla stadgar utläsa att kåren hade till uppgift att utföra musik för Höganäsbolagets anställda med familjer. Vid starten fick kåren 12 medlemmar. För att bli medlem eller musikelev fordrades

att vara anställd vid bolaget samt att dessutom vara känd för ett nyktert leverne och ett vårdat framträdande. De kårmedlemmar som bröt mot stadgarna suspenderades eller skildes från kåren. Denna fick efterhand en allt fastare organisation med både stråk- och blåsinstrument.

Kungabelöning

När kung Oscar II besökte Höganäs 1882 i samband med hamninvigningen medverkade musikkåren. Kungen blev så förtjust över kårens prestationer att han överlämnade en gåva på 200 riksdaler. Dessa blev grundplåt för en pensionskassa. Ett annat "kungligt framträdande" i vår tid var på Sofiero,

då kåren spelade för vår nuvarande konung.

I musikkårens ägo finns en kontrabok från Höganäs Stenkolsverks Sparbank. Den var utställd på Höganäs Musikkorps. Den första insättningen löd på tio kronor och den skedde den 18 mars 1854. Boken var i bruk fram till 1872.

Egen regi 1933

År 1933 var ett dystert år för musikkåren. Hårda tider för Höganäsbolaget drabbade också kåren. Bolaget drog nämligen in sitt stöd och helt plötsligt stod musikanterna utan ledare, eftersom denne hade utsetts och avlönats av Höganäsbolaget.

Under 1933—1939 var musikern och

Denna oktett musikanter, anställda vid Höganäsbolaget, belönades med förbundets medaljer vid Höganäs Musikkårs 120-årsjubileum: Sittande fr v: Karl Olof Holm, Gunnar Holm, Erik Götrik, Åke Svensson. Stående fr v: Karl Söderberg, Sven Nilsson, Torsten Nilsson, Arne Holm.

sångaren Otto Persson den sammanhållande länken. Han hade emellertid god hjälp av medlemmarna som ville slå vakt om sin gamla musikkår.

Från 1939 blev kommunen kårens beskyddare och har sedan dess lämnat ekonomisk hjälp samt upplåtit lokal för kårens övningar. Från ABF har kåren ett starkt stöd. Övningarna bedrivs nämligen i cirkelform. Höganäsbolaget stöder också kåren med ett årligt anslag.

Uniformsmössa

När Höganäsbolaget firade 100-årsjubileum 1897 skulle kåren göras särskilt fin. Musikanterna fick uniformsmössa försedd med lyra och knapp med bolagets emblem. Det var först 1960 som kåren fick egen uniform genom ett anslag från Höganäs kommun. Det blev en prydlig och enhetlig klädsel som gav ökad glans åt musikkårens framträdande. Kåren har även inköpt gehäng och tamburmajorstav till sin ledare. Även denna detalj pryder upp ensemblen.

47 år som dirigent

Kårens förste dirigent var musikkdirektör T Thyboni och den har under sina 120 år haft åtta ledare. Av dessa förde fanjunkare Nils Persson taktpinnen i inte mindre än 47 år! Sedan 1970 dirigerar musikkörare Curt Jonasson kåren. Ledarelistan ser ut så här: T Thyboni 1853—1867, C Hoffman 1867—1876, N Ström 1876—1878, N Persson 1878—1925, F Örtth 1925—1933, G Nordgren 1939—1948, H Lindelöf 1948—1970.

Holmarna god stomme

Musikkåren har för närvarande 24 medlemmar. Under många år var släkten Holm kårens stomme. Det började med farfarsfarfar Karl Holm och hans tre söner Ernst, Johan och Kalle. Sedan följde barn och barnbarn i faderens spår. Den äldste i släkten nu aktiv är Thure Holm med den rekordlånga medlemstiden 67 år! Kusinerna Gunnar och Karl Olof har varit "Fru Musica" trogna i 51 respektive 47 år. Övriga anställda vid Höganäsbolaget bland de 14 musikanter, som vid jubi-

leet hedrades med förbundets medaljer i guld och silver, är Erik Götrik 54, Åke Svensson 47, Torsten Nilsson 43, Sven Nilsson 35, Karl Söderberg 35 och Arne Holm 15 år som musikanter.

Bra musikhus — stort intresse

År 1965 revs det gamla "musikhuset" vid Gruvtorget, vilket hade använts som övningslokal. Med kommunens hjälp löstes emellertid frågan på ett lyckligt sätt genom tillgång till det nuvarande musikhuset vid Båtsmansgatan. Här stortrivs musikanterna. Övningarna bedrivs flitigt varje vecka året runt. På sommaren flyttar man ut i det fria och ger friluftskonserter på varierande platser inom Höganäs kommun. Deltagandet i övningarna är så gott som hundra procentigt varje gång. Det skall särskilt viktig anledning till för att hålla en musikanter bort från övningen. Nyrekryteringen av yngre medlemmar har varit glädjande och ger goda löften för framtiden. Och Höganäs Musikkår är i sanning något för kommunen och dess innevånare att slå vakt om!

Ege

Ny lag om överlastavgift

Ändring i förordningen angående yrkesmässig automobiltrafik m m.

*Ny vägtrafikkungörelse.
Nya vägmärken.*

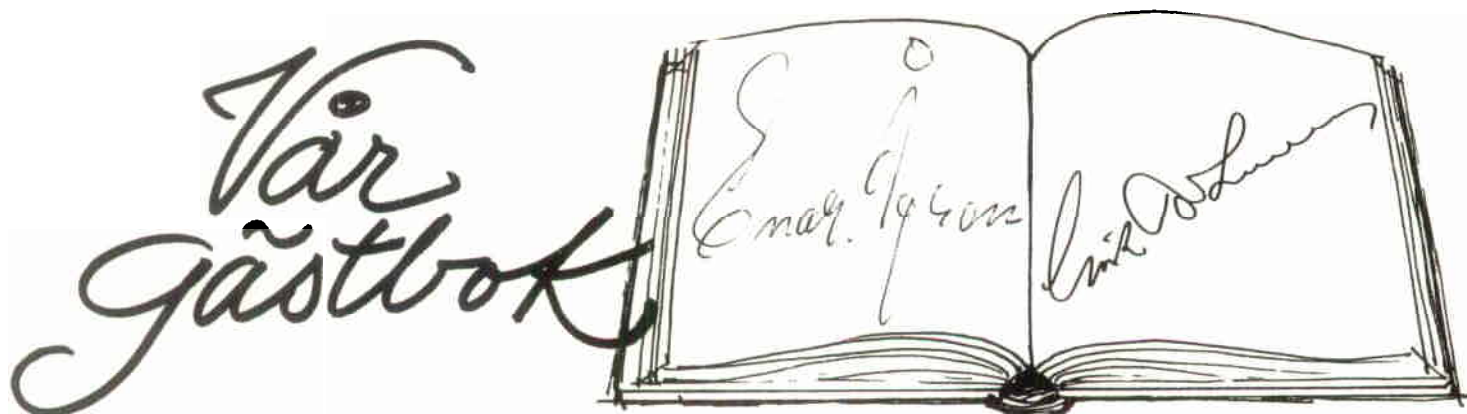
Ja, det är mycket nytt i den nya Trafiklagstiftningen SFS nr 592—605; så mycket nytt och invecklat att vi på Transportsektionen ansåg oss behöva en ordentlig information av kvalificerad personal. Vi lyckades få hit trafikinspektör Rittinge från Helsingborgspolisens och då han den senaste tiden varit sysselsatt med att informera polispersonalen i dessa frågor, kunde vi knappast tänka oss någon mer lämplig person.

Ca 20 chaufförer jämte arbetsledning-

en var samlade en kväll och fick en information av högsta klass om allt det som sker i år i första hand och det som skall komma i andra hand.

Efter informationen fick Rittinge en hel del frågor att besvara och inte vid något tillfälle blev han svaret skyldig. Att informationen hade avsedd verkan märktes redan påföljande arbetsdag då lastbilschaufförerna begärde borttagning även av några hundra kilos last på sina bilar.

B O

Riksdagsman Gösta Bohman besökte Höganäsbolaget den 8 mars. Vid besöket i presslaboratoriet visade Olle Svensson en pressad detalj av järnpulver för herr Bohman och hans partikollega fru Ingrid Sundberg.

Svenska Fabriksarbetareförbundets styrelse besökte Höganäsbolaget den 13 april. Besök gjordes bl a i järnpulver- och järnsvampverket samt i specialtegelfabriken. Förbundsordförande Enar Ågren samtalar här med t h Helge Andersson, specialtegelfabriken, och t v Egon Jönsson, avd 66:s ordförande.

Höganäs hamn

1900

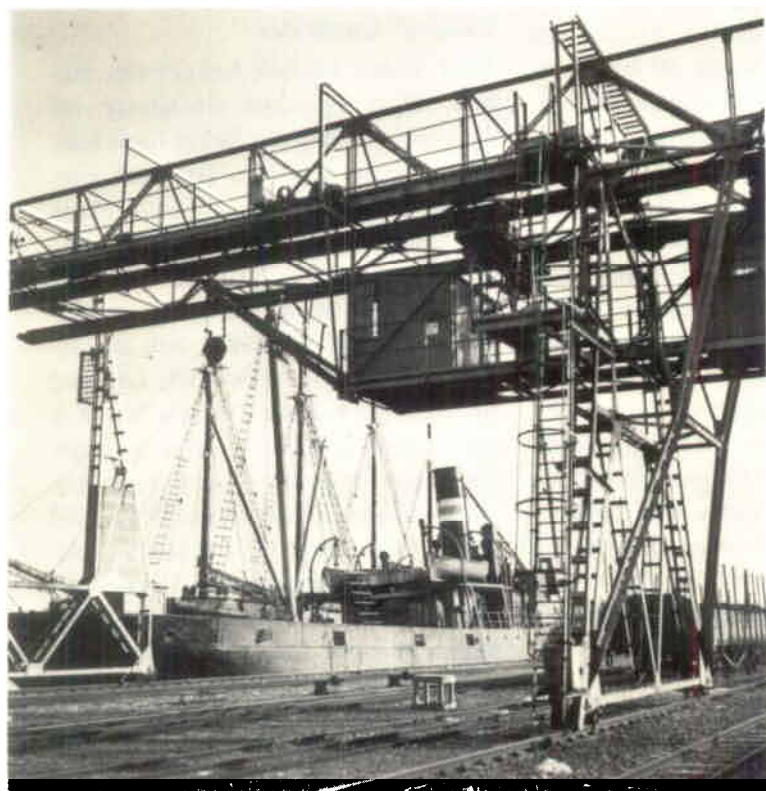
Det var då vi lossade fartyg med skyffel, hade 60 timmars arbetsvecka och en arbetare hade 3: 15 kr per dag.

1937

Det var då vår nuvarande gripskopekran installerades, vår arbetsvecka var 48 timmar och en arbetare hade 2,3 gånger mer betalt än 37 år tidigare.

1974

Det är då vi får vår nya gripskopekran, vilket ger betydligt ökad kapacitet, vår arbetsvecka omfattar 40 arbetstimmar och arbetslönen är 15 gånger högre än 37 år tidigare.

Höganäs-Billesholms

Efter 150 års oavbruten verksamhet har Änkekassans fullmäktige efter två på varandra följande sammanträden beslutat upplösa kassan.

Änkekassans tillkomst

När den skånska stenkolsbrytningen tack vare Greve Eric Ruuth år 1797 förlades till Höganäs och där erhöll den organisation, som efter skiftande öden vuxit ut till det nuvarande Höganäs AB, dröjde det inte länge, förrän det bildades egna välfärdsinrättningar för gruvfolket som sjuk- och änkekassor.

Särskilt under 1700-talet bildades här och var i landet så kallade "lådor", dvs kassor, till vilka personer med liknande sysselsättning eller med annan intressegemenskap sammanslöt sig för att gemensamt trygga den enskilde delägaren mot den nöd han annars kunde råka i genom sjukdom eller för att bereda hans efterlevande existensmöjligheter. Bland stenkolsverkets personal grundades år 1808 en "Cassa för Enkors och Omyndige Barns Underhåll". Denna kassa kunde dock inte länge hållas vid liv. Förmodligen visade det sig omöjligt att bland den dåvarande arbetarestammen finna tillräcklig anslutning för att kassan skulle kunna upprätthållas. Under sina tidigare år hade stenkolsverket alltid svårt att få folk till gruvarbetet, och man sökte komma ur denna svårighet dels genom att använda tyska och skotska kolhuggare samt ryska krigsfångar i gruvorna. Då man på grund av bostadsbrist endast anställde ungar kan man ju förstå att arbetarestammen omkring år 1808 inte var någon lämplig jordmån för en

"Cassa för Enkors och Omyndige Barns Underhåll".

Skam den som ger sig

Av en bevarad handling, daterad den 2 januari 1817, framgår, att kassan på nytt inrättades, och av den därvid upprättade medlemsförteckningen framgår att 26 personer var anslutna. 24 skillingar (1½ daglön) i inskrivningsavgift kostade det att bli medlem. Vid avlöningstillfället var fjortonde dag fick medlemmarna erlagga sin fortlöpande avgift till kassan, utgörande 4 skillingar riksgäld. De på detta sätt inflyttna medlen hoppades man skulle kunna medföra ett månatligt understöd på 2 riksdaler riksgäld till avliden medlems änka "så länge hon förbliver i sitt enkestånd och förer en anständig och oklanderlig vandel" samt dessutom ett mindre understöd åt minderåriga barn.

Stenkolsverket träder in

Det visade sig ganska snart, att ledamöterna varit för djärva i sina förhoppningar att enbart på medlemmarnas inbetalningar kunna finansiera verksamheten. Några ränteavkastande fonder eller andra fasta inkomstkällor fanns inte. Kassan kämpade med stora ekonomiska svårigheter och i maj 1823 blev kassan föremål för en genomgripande rekonstruktion. När Stenkolsverkets chef, major G H Gram, bevistade kassans sammanträde 1823 fann han också "denna vackra inrättning nära sin upplösning af den orsak, att delägarna voro för få och enkornas underhåll större tilltaget än årliga inkomsterna medgäfvos". I en "Ödmjukaste Memorial" vände sig majoren till "grufvans högste styresman" Excellen-

sen Greve Jakob de la Gardie på Löberöd med en anhållan om Bolagets stöd. Hans anhållan bifölls.

"Reglor" fastställdes

Efter denna tid har Änkekassan inte haft några egentliga svårigheter att övervinna. I majoren Gram hade kassan en varm vän, som inte bara personligen gynnade kassan med gåvor och hjälp i olika form utan även hos Bolaget utverkade förmåner för kassan. På egen bekostnad lät han trycka de i maj 1823 fastställda och av honom själv sannolikt författade reglerna för kassan. I dessa "Reglor" som i många stycken fortfarande gäller fastfästes den moderna principen att endast vid årsstämman disponibla räntemedel fick utdelas i underhåll. I de fastställda reglerna heter det också att samtliga gifta män vid stenkolsgruvan utan undantag var tvungna att ingå som medlemmar i kassan och därmed betala inskrivningsavgift samt fortlöpande avgift varje räkning, dvs var fjortonde dag. Sedermera blev reglerna ändå hårdare: "... varje anställd manlig arbetare, som fyllt 19 år men ej 60 år och som varit anställd hos bolaget minst ett år är, enligt för anställning vid bolaget gällande villkor, skyldig att inträda i och tillhöra föreningen."

Stenkolsverket stöttar ekonomiskt

År 1893 inträdde ett nytt skede för änkekassan. Genom tillmötesgående från bolagsledningen kunde i det år 1892 fastställda reglementet för kassan införas en paragraf med följande lydelse:

"Stenkolsbolaget tillskjuter årligen till kassan minst hälften af det belopp

AB Änkekassa

hvilket bolaget samtidigt afsätter till arbetarnas fördel". Denna bestämmelse medförde att kassan under åren 1893—1903 från bolaget erhöll betydande summor och kassan växte sig stark. För Höganäs-Billesholms AB, som år 1903 övertog Höganäs Stenkolbolags rörelse var det därför inte längre nödvändigt att fortsätta med dessa bidrag, utan de medel, som detta bolag härefter anslagit till de anställdas bästa, kunde i sin helhet användas på andra håll där de bättre behövdes.

Medlemskapet — en uppoffring

Medlemskapet innebar på den tiden en kännbar uppoffring, som visserligen kom medlemmens egna efterlevande till godo men av vilken även senare tidens kassadelägare har dragit fördel. Tack vare dessa uppoffringar och den frikostighet som Bolaget och enskilda vid olika tillfällen bevisat kassan, kunde t ex år 1923 en arbetare vid Bolaget förvärva delägarskap i kassan mot en inträdesavgift av 1 krona, dvs icke fullt 1/4 daglön och en årsavgift av kr 6:50 eller icke fullt 1½ daglön. För dessa avgifter tillförsäkrade han sin änka ett understöd av kr 80 per år motsvarande 18 daglöner.

Inga nya medlemmar sedan 1960

Utvecklingen har gått framåt och så även våra sociala förmåner. I dag har vi vår ålderdom tryggad på ett helt annat sätt än för 150 år sedan. Blir vi sjuka behöver vi inte heller direkt lida någon ekonomisk nöd och för våra efterlevande är det väl sörjt.

Änkekassan har i vårt moderna samhälle inte någon uppgift längre. Sedan 1960 har således inga nya medlemmar antagits i kassan. Vid 1972 års utgång

fanns 491 medlemmar och antal pensionstagare var 538 st.

Motiv till avvecklingen

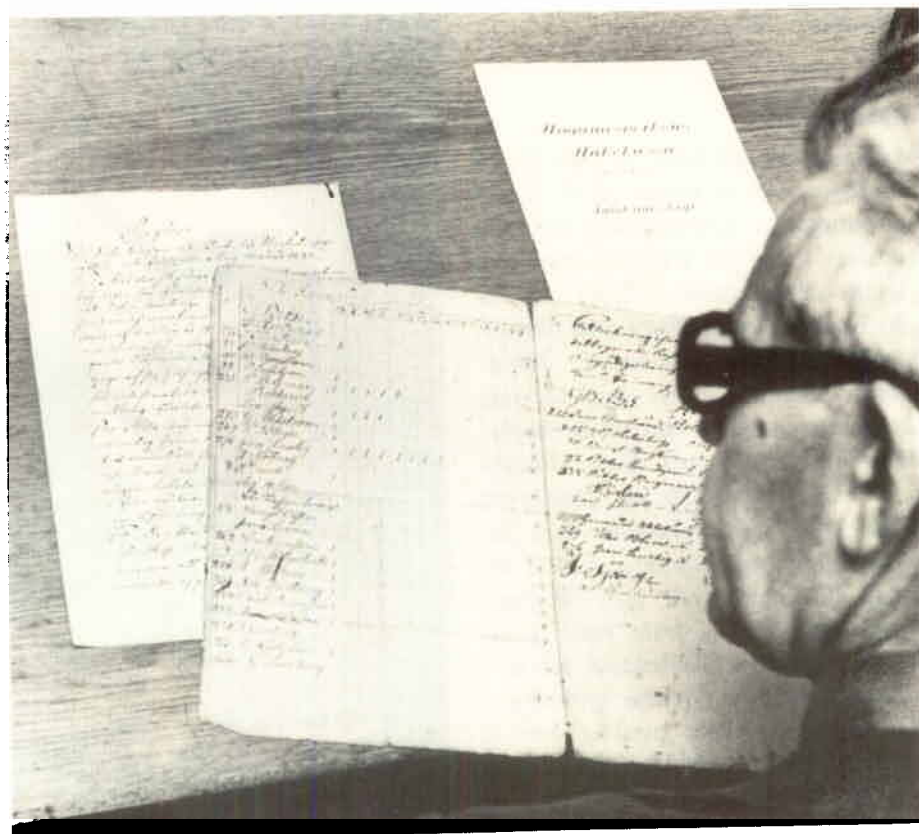
Kassans styrelse och fullmäktige har de senaste åren vid olika tillfällen diskuterat kassans existens. Man har funnat det alltmer meningslöst att fortsätta verksamheten för att en gång i framtiden överlämna ett större fondkapital till någon anonym institution, då pengarna inte längre behövs för att fullgöra pensionsförpliktelser sedan alla medlemmar avlidit.

Efter flera års utredningar och diskussioner kunde man sålunda i år fatta det historiska beslutet att likvidera

kassan. För att så skall kunna ske, måste emellertid först en stadgändring beslutas, godkännas och genomföras. Sedan denna godkänts av tillsynsmyndigheten, kan likvidationen ta sin början.

När medlemmarna kan få ut sina andelar, vet man för dagen inte. Det beror dels på hur lång tid tillsynsmyndigheten behöver för att godkänna operationen. I bästa fall kan andelarna betalas ut före årets slut men någon säker garanti för detta kan inte lämnas. Kassans likvidatorer kommer fortlöpande att hålla medlemmarna underrättade om avvecklingsarbetets gång.

Q

Änkekassans sekreterare Per A Persson studerar här 1823 års Reglor.

Vår jurists vardag

Intressanta och stimulerande arbetsuppgifter

När jag nu sitter i min kammare, överrumplad av redaktörens bön om att åstadkomma en resumé över en arbetsvecka på den juridiska avdelningen, inser jag att det är svårare att berätta om det man gör än att göra det. Inte för att det saknas stoff, utan snarare därför att det är svårt att välja bland alla de skiftande uppgifter som förekommer på avdelningen.

En god hjälp erbjuder emellertid dagboken, och jag har därför valt att bläddra i den för vecka 18, dvs för tiden 30.4—4.5.

Måndag 30.4

Medveten om att detta är sista dagen på länge, som vi börjar ki 8, finner jag morgonen ovanligt lång och jag kommer i väg till kontoret utan den vanliga morgonhetsen. Efter att ha gått igenom dagens första post tillsammans med min sekreterare, Anna-Greta Isaksson, är det dags för mig att ta bilen och åka bort till Bruksgården. Tillsammans med Sven Hulthén och P G Arbstedt går jag igenom ett förslag till samarbetsavtal, som ett tyskt företag har skickat oss. Vid ett besök hos dem strax före jul förra året diskuterade vi fram vissa handlingslinjer och avtalsförslaget verkar i stort sett stämma överens med dessa. På några väsentliga punkter har vi emellertid en avvikande uppfattning, och jag får i uppdrag att utforma ett alternativ i dessa delar i linje med vad vi internt kunnat ena oss om efter en

stundtals livlig men saklig diskussion. Därmed har förmiddagen snabbt förflutit. Det är dags att bryta för en lätt lunch hemma tillsammans med familjen, en avkoppling man sätter stort värde på.

Eftermiddagen har något av helgdagsstämning över sig, och många är det som passar på att ta ut en semesterdag. Jag får alltså inte tag i vissa per-

soner, som jag är angelägen att nå, men jag slipper å andra sidan undan med få inkommande telefonsamtal. Det ger mig ett par timmars tämligen ostörd arbetsro, vilket jag synnerligen väl behöver. Dels måste förmiddagens diskussion omsättas i tysk avtalstext, vilket kräver koncentration (och lexikon), dels måste jag förbereda mig för sammanträden längre fram i veckan.

Ombudsman Bertil Akeson och hans sekreterare Anna-Greta Isaksson studerar här ett av alla de avtal som granskas på den här avdelningen.

Innan jag vet ordet av är arbetsdagen slut, och det är dags att tillsammans med familjen och i kretsen av grannar hälsa våren på stranden i Nyhamns-läge, en idyllisk och uppskattad tradition, som fått ny näring de senare åren med det ökade antalet fasta innevånare i det gamla fiskeläget.

Onsdag 2.5

Premiär för arbetsdag kl 07.30. Första dagen känns det litet ovant, men personligen sätter jag värde på att få den extra halvtimmen på morgonen, innan posten hinner komma och telefonen ringa, men min sekreterare har tydligen inte riktigt samma uppfattning, ty hennes stol står tom ännu kl 8. Förklaringen är emellertid en annan. Strax efteråt ringer hon och anmäler med snuvig stämma, att hon drabbats av förkylning och måste stanna hemma. Utan sekreterare står jag mig slätt, men jag har tur i oturen, ty Gunvor Gunnarsson ställer upp som stand-in och får som tack härför brottas med den tyska avtalstexten.

Styrelsens ordförande ringer upp mig med anledning av den förestående bolagsstämman och vi går som hastigast igenom de förberedelser som behöver vidtas i form av kallelse, föredragningslista m m.

Onsdag är Rotarydag i Höganäs och som sekreterare i klubben måste jag ge mig av till Stadshotellet i god tid före mötet för att gå igenom posten och förbereda sammankomsten. Dr Börje Holmberg, som är VD på Hermods i Malmö, håller ett intressant och entusiasmerande föredrag om sitt företag. Omedelbart efter lunchen är det dags för mig att åka till Köpenhamn, där jag längre fram på eftermiddagen skall tjänstgöra som sparringpartner till professor Ole Lando vid en föreläsning på Handelshögskolan där. Bakgrunden härtill är att Ole Lando — som framstående kännare av internationella rättsförhållanden — anlitats av bolaget vid en tvist 1970 med ett engelskt företag rörande en cyanitleverans från Indien.

Saken bjöd på många intressanta juridiska och kommersiella frågor, och Ole Lando har valt att presentera fal-

let för sina studenter. Dessa visar sig vara både kunniga och intresserade, och jag upplever en stunds stimulerande diskussion kring problemen. Det var första gången Ole Lando prövade den här föreläsningsformen, men försöket slog så väl ut, att jag tror det kommer att följas av flera. Det är ytterst glädjande eftersom det ger praktikern en chans att få till stånd en dialog med akademiska lärare och studenter, vilket måste vara till glädje och båtnad för alla inblandade.

Kvällen avslutas med att Ole Lando och jag äter en utmärkt supé tillsammans, och jag är hemma först omkring kl 23.30. En 16-timmars händelserik arbetsdag är till ända.

Torsdag 3.5

Större delen av dagen upptas av förberedelser för två sammanträden i Stockholm den 4 maj och för en resa till Basel den 6 och 7 maj.

På eftermiddagen reser jag till Stockholm från Ängelholm. Ombord på Metropolitanplanet skänker man en längtans tanke till den 15 juni i år, då de nya Focker jetplanen sättes in bl a på sträckan Ängelholm—Stockholm. Bekvämare och kortare resa, det kommer säkert passagerarna att sätta stort värde på. Restiden fördriver jag på vanligt sätt med läsning av tidskrifter och annat, som jag inte hunnit med under veckan, och tiden går därför trots allt fort.

Fredag 4.5

Efter en promenad genom ett morgonsoligt och vårligt Stockholm kommer jag i god tid till Industriförbundet, där arbetsgruppen för produktansvarsfrågor inom byggmaterialindustrin har sitt andra sammanträde. Eftersom jag är ordförande i gruppen har jag en stund före sammanträdet en kort genomgång med sekreteraren av dagens föredragningslista. Deltagarna i gruppen kommer från skilda byggmaterialföretag och där finns också företrädare för Industriförbundet.

Gruppens huvuduppgift är att kartlägga skaderiskerna inom byggmaterialindustrin i vad avser sk produktansvarsskador, dvs skador som varor-

na kan vålla på konsumenter eller andra som kommer i kontakt med dem. Därutöver skall gruppen också följa den nyligen tillsatta statliga utredningens verksamhet på området och även söka komma fram till lämpliga rekommendationer till åtgärder. Gruppens arbete befinner sig i ett förberedande skede, och atmosfären är ännu så länge något trevande. Vi gör emellertid en genomgång av det aktuella internationella läget, och vi hinner också med att få en redogörelse för vissa statliga normer på byggverksamhetens område. Vi enas också om hur kartläggningen av skaderiskerna skall läggas upp. Gruppens uppgift är inte enkel, men den är förvisso intressant. Med den sammansättning gruppen har finns det anledning till optimism om dess fortsatta verksamhet.

Lunchen äter jag tillsammans med en av Industriförbundets förträffliga tjänstemän i Industrihusets matsal. Vi diskuterar försäkringsproblematik för företagen, och vi får också tillfälle att utbyta synpunkter på en del aktuella frågor inom näringslivspolitikens område. På eftermiddagen besöker jag en skatteexpert på Industriförbundet för överläggning om några skattefrågor med anknytning till ett avtal som vi håller på att skriva. Som vanligt när man söker sig till Industriförbundet får man många värdefulla påpekanden och goda råd. Eftermiddagen går fort i sådant sällskap.

Klockan närmar sig 17 och det är dags att i taxi i fredagens rusningstrafik ta sig ut till Bromma. Där råkar jag Rolf Näsström och Mats Bergqvist, som varit på Naturvårdsverket med anledning av den förestående tunnelugnsutbyggnaden. Även jag skulle varit med, men man är tyvärr inte delbar.

På planet till Ängelholm träffar jag en gammal god vän, också han bolagsjurist, och vi fördriver tiden med en lång och intressant diskussion. Kl 21.00 kan jag köra in bilen i garaget och därmed sluta arbetsdagen och arbetsveckan. En vanlig vecka? Nej, jag tror inte jag har någon vanlig vecka. De är alla olika. Vad som förenar dem är att de bjuder intressanta och stimulerande arbetsuppgifter.

Bertil Åkeson

Företagsbiblioteken förändras i takt med teknikens frammarsch

Den tekniska och ekonomiska information som kommer till ett företagsbibliotek i form av böcker, tidskrifter, rapporter, patent, avhandlingar m m måste registreras och klassificeras så att man kan finna svar på frågor när som helst.

Genom att mängden publicerat material ökar så starkt har det blivit vanligt att använda datamaskiner (datorer) för att insamla, lagra och sprida informationen.

I takt med att biblioteken fått andra uppgifter än enbart låneverksamhet har det kommit nya namn på verksamheten, Dokumentationssystem t ex. Ordet dokumentation innebär insamling, lagring, bearbetning och spridning av dokument. Dokument är bärare av meddelande som vanligen är språkligt men kan utgöras av bild e d. Utvecklingen pekar mot att det om 20—30 år inte finns några företagsbibliotek i vår bemärkelse kvar. Vi frågar maskinerna och får svar sekunds snabbt.

Sekunds snabba svar på frågor

Den tekniska utvecklingen har förändrat företagsbibliotekens sätt att arbeta. Vi har på biblioteken fått möjlighet att använda fler maskiner än skriv- och kopieringsmaskiner och samarbetet internationellt har ökat och blivit snabbare. Samma utveckling alltså som på de flesta andra områden. Än så länge är fullt genomförda maskinella system för överföring av information och andra biblioteksrutiner ganska dyra att använda och de blir därför bara ekonomiskt möjliga hos så stora bibliotek att man kan spara in en eller flera anställdas arbetstid. Någon eller några människor kommer dock antagligen alltid att behövas. Deras funktion blir däremot ändrad. Från att direkt söka i böcker och tidskrifter och att låna ut och låna in blir deras uppgift att vara

Sökfrågan sätts upp på bildskärmen och dialogen med datorn börjar. Datorn svarar med förslag till söktermer och talar om hur många dokument den har indexerade med dessa söktermer. Man bestämmer hur många dokument man vill se referat av och därefter börjar utmatningen på skärmen. Om man vill får man ut bildskärmens innehåll även på papper genom en radskrivare.

förmedlande länkar till en dator. Ur ett internationellt register över all publicerad kunskap söker datorn fram just den kunskap frågaren vill ha. Tiden det tar rör sig om några sekunder.

Datorn allvetare om 10 år

Låter det som science fiction? Det arbete som pågår talar för att den här skisserade utvecklingen blir verklighet under 1980-talet. Redan nu har vi på Höganäsbolaget några sk intresseprofiler hos Tekniska Högskolans Bibliotek (KTHB) i Stockholm. Det innebär att vi talat om för KTHB:s dator att vi är intresserade av att få veta allt som blir skrivet om t ex "Infästning av slitdelar av hårdmetall". Vi har på HB:s bibliotek ca 250 tidskrifter som vi prenumererar på. Därav några stycken på sådana ämnesområden som kanske kan ha något om just den aktuella frågan. Datorn på KTHB, som sedan nyligen har direktkontakt (en sk terminal) till databanken hos ESRO (Europeiska rymdforskningsorganisationen) i Darmstadt, kan förmedla information från 100 000-tals tidskrifter, rapporter, böcker och konferenser. Möjligheten att få den information vi behöver är alltså många gånger större om vi utnyttjar det för enstaka frågor

förhållandevis billiga kontaktnät som KTHB erbjuder. (Mellan Stockholm och Höganäs är det dock fortfarande Postverket som på traditionellt vis ser till att informationen når oss.) Inte bara teknisk information utan även bl a ekonomisk, pedagogisk och biologisk sådan finns på magnetband till datorer. Medlars och Medline är namnen på två informationssystem på det medicinska området, som utvecklats i USA och har sin svenska bas vid Karolinska Institutet i Stockholm.

Sett från teknisk synpunkt är det ingenting som hindrar att flera biblioteksrutiner genomföres med hjälp av en dator. Bibliotekets tillväxtkatalog är en sådan. Andra rutiner som man kan köpa datorprogram till är nyförvärvslistor, bokinköp, tidskriftprenumerationer direkt från utgivaren, tidskriftkort och -cirkulationslistor m m.

2,5 miljon tidskriftartiklar om året

Är det nödvändigt att automatisera? Ja, bibliotekens dominerande problem under sjuttio- och åttioalet kommer att bli det ökade informationsflödet. Produktionstakten av böcker och tidskrifter har fördubblats varje tioårsperiod sedan boktryckarkonsten tog

sin början. Även om fördubblingen på senare tid synes ske i femtonårsperioder blir det i alla fall oöverkomligt att för hand söka efter vad man vill ha. De närmaste tio åren beräknas ungefär en miljon engelsk-språkiga böcker komma ut. Ca 50 000 löpande vetenskapliga tidskrifter publicerar årligen ca 2,5 miljoner artiklar. För att hitta nålen i den höstacken behövs hjälp. En form av hjälp är referatverk.

Allt fler sådana ges ut. — De sammanfattar i korta notiser innehållet i alla miljonerna tidskriftartiklar. Men även referatverken får allt längre årsregister och tar allt större plats på bokhyllorna. Därtill kommer att priserna ökar och att allt fler referat av kostnadsskäl aldrig blir tryckta utan förs in direkt i datorernas minnen. Det mest kända referatverket, Chemical Abstracts, kostar idag över 12 000 kronor om året.

Globalt informationsnät kommer

Går det verkligen att få ett internationellt nät? Ja, sedan några år har UNESCO (FN:s organ för undervisning, vetenskap och kultur) en internationell arbetsgrupp igång för att upprätta ett globalt nät av informationstjänster. Detta projekt kallas UNISIST, och arbetsgruppen har nu hunnit så långt att medlemsländerna vid UNESCO:s 17:e generalkonferens okt—nov 1972 enhälligt antog det föreslagna programmet. Sverige invaldes i UNISIST:s styrande organ som har 18 medlemmar.

Riksdagsmotion om nordiskt telenät

Ett annat bevis på utvecklingen är en motion till riksdagen i år, nr 1242 inlämnad av Britt Mogård (m). Den heter "Motion i Riksdagen om ett fast telenät mellan Nordens huvudstäder för samarbete på dokumentationsområdet". Där sägs bl a att vi kan få en mängd värdefull information från ESRO:s databank via telenätet till KTHB men det blir dyrt för Sverige ensamt. Däremot kan kostnaderna hållas nere om systemet kan knytas ihop också med det övriga Norden.

LIBRIS-System för bibliotek

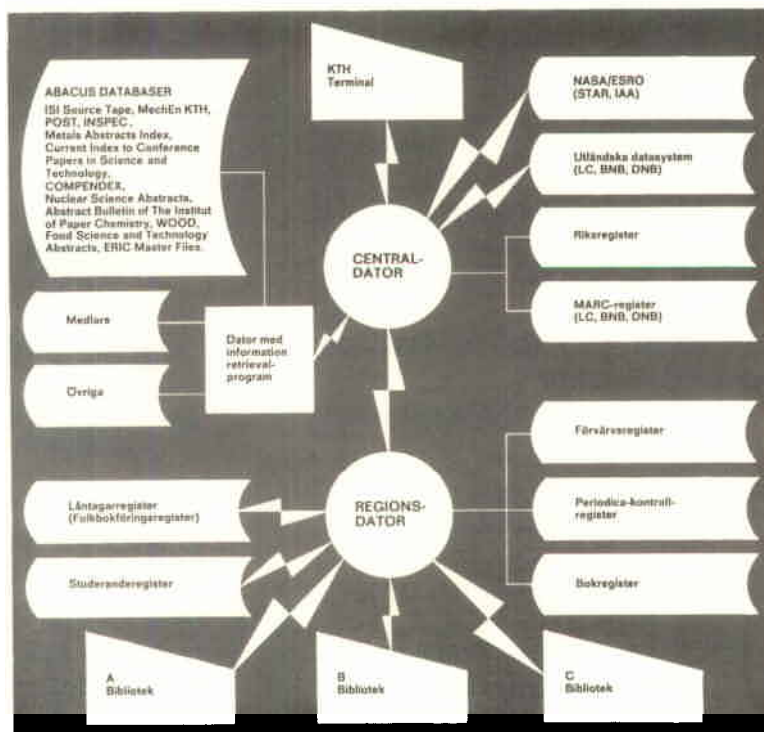
Statskontoret har långt framskridna planer på ett automatiserat informationsnät över hela landet mellan biblioteken. Längre fram kan även företagsbibliotek ansluta sig. Vid Linköpings Universitetsbibliotek pågår för närvarande försöksverksamhet med detta informationssystem som kallas LIBRIS. Under 1972 användes systemet för inköp, katalogisering och lån. När det är fullt genomfört skall universitetsbiblioteken och andra större vetenskapliga bibliotek ha varsin egen minidator, till vilken mindre bibliotek kan anslutas via terminaler. Samtliga stora bibliotek ansluts till en central dator som bl a innehåller en databank med fullständig bibliografisk information om landets samlade bestånd av böcker, tidskrifter o d. Givetvis blir det då också anknytning till det internationella informationssystemet. För vårt företagsbibliotek kommer det här att innebära att vi i en snar framtid per telefon kan få veta om en skrift vi vill låna finns i Sverige och i så fall på vilket bibliotek. Datorn registrerar lånet och ser till att den blir sänd till oss. Om skriften är utlånad får vi veta detta genast. Om den inte finns i Sverige

frågar datorn oss om den skall köpa skriften åt oss och om uppgifter om skriften i så fall får ingå i det centrala registret och skriften lånas ut till andra bibliotek, förmedlat av datorn. När vi i en framtid kommer att ha en egen terminal till informationsnätet i Sverige tar det två sekunder att på bildskärmen få svar på alla våra frågor av teknisk-ekonomisk art.

Fullständiga informations-system kommer

Statskontoret räknar i sin framtidsbedömning med att i slutet av 1970- och början av 1980-talet kommer enskilda företag och koncerner i stor utsträckning att upprätta egna decentraliserade informationssystem för automatisk informationslagring och informations-spridning. Detta system kan sedan kopplas till ovannämnda centrala informationssystem. Företagsbiblioteken vid bl a Volvo, STAB och ASEA har redan automatiserade informations-system i drift. För mindre koncerner är fördelarna ännu så länge inte tillräckligt stora, men inom de närmaste decennierna kommer vi troligtvis att följa ungefär samma utveckling.

Eva Wickman

Det planerade LIBRIS-nätverket för informationsöverföring av referenser inom Sverige.

Cykla - en hjärtesak

Det är en stor sak det här med hjärtat. En märklig muskel. Hela vårt liv håller hjärtat kroppsfabriken igång. Tålmodigt. När vi skall beskriva något som är bra och fint tar vi gärna hjärtat till hjälp. Det kan klappa för något eller någon. Somliga påstår att det kan göra det i valstakt. Vi kan tänka med hjärtat, när vi vill någon väl och när vi säger något uppriktigt så säger vi att det kom från hjärtat. Ibland gör vi något av hjärtans lust och ibland känner vi oss hjärtligt välkomna.

Ja, det här med hjärtat är en stor sak. Man får lust att göra något för sitt hjärta. Att visa att otack inte alltid är världens lön. Träna det. Stärka det. Hjälpa det på traven. Motionera.

När vi cyklar motionerar vi samtidigt som vi förflyttar oss. Ett utmärkt sätt att stärka hjärtat samtidigt som vi håller dom onödiga kilona fettvävnad borta. Tag för vana att cykla till jobbet, åtminstone under sommarhalvåret och ge Dig gärna ut på en kvällstur då och då. Så gör Du något för Ditt hjärta.

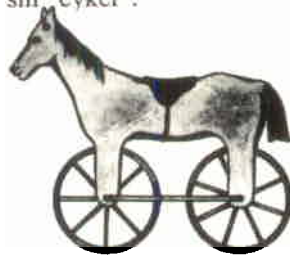
Det klappar ju i alla fall först och främst för Dig själv!

(Cykelfrämjandet)

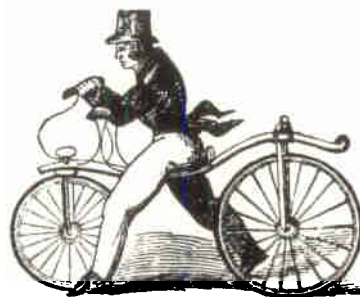
Vet du detta om cykeln?

1580 Från detta årtal daterar sig den första avbildade tvåhjulingen. En italiensk glasmålning som finns i en kyrka i Stoke Poges, England, förestäl-

ler en trumpetbläsande ängel på sin "cykel".

1790 Mitt i franska revolutionens Paris kunde man se stadens snobbar sparka sig fram medelst tåspetsarna längs Champs-Élysées sittande på tvåhjulingar. Dessa hade kroppar i form av en häst eller ett lejon. Men främre hjulet var inte vridbart. Det fasta framhjulet irriterade forstmästaren och baronen Karl von Drais i Karlsruhe, Tyskland, så till den grad att han

1816 uppfann det vridbara framhjulet och sedan dess brukar han kallas cykelns fader.

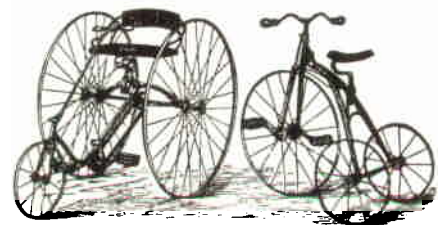
1855 Nästa steg var att man tröttnade på det ideliga sparkandet. Så mekanikern Pierre Michaux i Paris satte pedaler på framhjulet på en draisin (efter von Drais). Och så hade man den

första velocipeden, "snabbfotingen".

1867 Världsutställningen i Paris. Här ställde nyetablerade franska och engelska cykelfabriker ut sina maskiner, som därmed blev kända över hela världen. Cykelns guldålder hade börjat. Samma år började vagnmakaren J W Östberg i Stockholm att tillverka velocipeder. Och strax syntes huvudstadens djärva eleganter flanera på Djurgården på hjul. Cykelns barn-dom var ofta en farlig tid. Det förstår man av följande tidningsklipp:

"Även hundarna visar sig hätska och går ofta till attack mot de djärva velocipedryttarna. En göteborgsfirma importerar med anledning härav ofarliga bomber — hundbomber — från Tyskland för cyklisterna att freda sig med". Vid denna tid började man använda massiva gummiringar i stället för järnskodda trähjul.

1885 Engelsen J K Starley löste cyklistens bojar. Han kom med en helt ny konstruktion. Med en kedja drev han bakhjulet i stället för framhjulet,

flyttade sadeln bakåt och gjorde hjulen bara 75 cm höga. Ur-typen till den moderna cykeln.

- 1890 Humber & Co kommer med "diamond-ramen". Med raka ramrör, det övre fortfarande sluttande bakåt. Den konstruktionen hade kommit för att stanna. Svensk cykelindustri startar.

- 1891 Detta år kom nästa revolutionerande uppfinning. Det pneumatiska däck. Veterinären John Boyd Dunlop i Dublin konstruerade "gasslangen", fyllde den med luft och klistrade den på fälgan. Hans landsman Welsh försåg däckets kanter med en styv metalltråd och det moderna cykeldäcket hade fötts.

- 1900 Cykelhjulet förbättrades successivt fram till sekelskiftet. Då kom nästa uppfinning — frihjulsmekanismen.

- 1941 Under andra världskriget nådde den svenska cykelförsäljningen sin första höjdpunkt. Sålunda såldes det i Sverige 1941 inte mindre än 440 000 cyklar. (Dödssiffrorna i hjärtinfarkt var då väsentligt lägre än nu. Brist på bensin och rationering av matvaror hade påtagligt goda inverknings på folkhälsan vad avser hjärtsjukdomar.)

- 1959 Efter kriget gick cykelförsäljningen ständigt nedåt. År 1959 registrerades absoluta botten-siffror. Då såldes i Sverige endast 125 000 cyklar. Men så vände trenden.

- 1970 Detta år såldes det inte mindre än 457 000 cyklar. En ny toppsiffra. Svenska folket har vaknat till besinning.

CYKLA - det är roligt

tycker Maj Gustafsson, centralverk-staden. — Jag började 1971 med att tävlingscykla och har bland annat varit med i tävlingarna Ringsjön runt och Bjärerundan.

CYKLA - därtill är jag nödd och tvungen

NVSK föregår med gott exempel vad beträffar motionen för de anställda. I stället för att sitta i en bil och skum-pa från hus till hus åntrar mätaravläsaren velocipeden och susar snabbt iväg på sina uppdrag.

— Inom de tätbebyggda områdena går det bra så länge vädret tillåter, säger mätaravläsaren Kaj Bengtsson, som på bilden vinkar hej till kollegan Gunnar Nehag.

Men till vintern är det väl frågan om inte motionen på cykeln får ge vika för värmen i bilen!

CYKLA - transportsätt för pensionärer

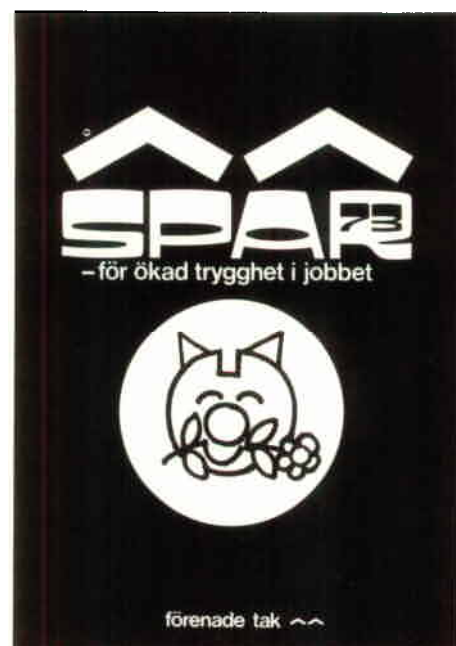
Vid företagsnämndens majsammanträde avgick direktör Olov Herneryd som ordförande och avtackades av personalorganisationerna. Här ses direktör Herneryd prova avskedsgåvan — en CYKEL.

Spar -73

för ökad trygghet i jobbet

Tema för sparkampanj på Förenade Tak AB

På Förenade Taks huvudkontor, distriktskontor och arbetsplatser runt om i landet har man startat en sparkampanj. Hela personalen omfattas av kampanjen, såväl kollektivanställda som tjänstemän. "Spar —73 för ökad trygghet i jobbet" är huvudtemat i kostnadsjakten. Det är en glad och positiv kampanj. Sparmärket — en rund och glad gris med blomma i mun — ser man överallt. På telefoner och kontorsmaskiner, på företagets bilar och montörernas skyddshjälm. Överallt på de mest originella och fantastiska ställen träffar man på den glada spargrisen.

Sparaktiviteterna skall pågå under hela året. Med jämna mellanrum kommer de anställda att få sparmeddelanden av skilda slag hem i brevlådan. En speciell introduktionsfolder, självhäftande sparmärken, lotterier och idétävlingar är några av kampanjens ingredienser. Ett viktigt inslag i Spar —73 är att de anställda stimuleras till en ökad förslagsverksamhet.

Saxat ur introduktionsfoldern

— 10 min telefonsamtal mellan Helsingborg och Stockholm kostar 10 kr. Om jag skriver istället — brev eller ett enkelt handskrivet meddelande — slipper jag undan med 75 öre.

— Pauserna ute på arbetsplatserna kan utnyttjas effektivt. För materialvård och hopsamling av överblivet material. Undvik skador på papprellarna. Ett hack i rullen betyder några meters

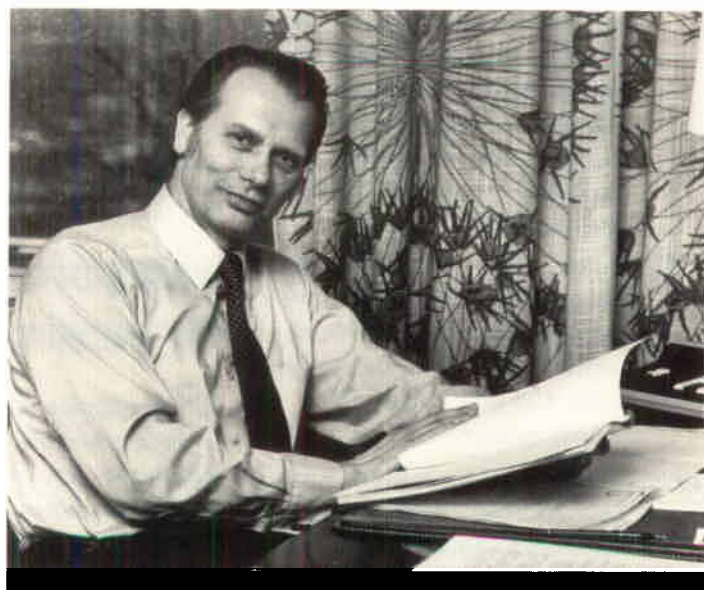
förlust. Tänk på att bara 1 % inbesparing av papp blir 170 000 kr på ett år.

— Naturligtvis tömmer jag gasolflaskorna ordentligt. Några kg kvar i varje flaska blir mycket pengar på ett år, 20 000 kr ungefär. Genom seriekopp-ling är det lätt att tömma dom helt.

Företagets VD Bert Sandman berättar om Spar —73:

— Sparkampanjer i betydligt mindre skala har tidigare genomförts ute på distriktskontoren. Erfarenheterna därifrån har varit mycket positiva, och det är en följd härav som vi nu går ut i större omfattning. Syftet med Spar —73 är att ytterligare öka konkurrenskraften och slå vakt om vår ställning på marknaden. Utvecklingen på För-

enade Tak har varit gynnsam, och det är för att behålla och helst framdeles förstärka vår position som kostnadsjakten genomförs. Kostnadsmedvetande hos alla anställda är en utmärkt garanti för ett företags framåtskridande. Sedan gammalt är kontakten mellan företagsledning och anställda mycket god på Förenade Tak. Bland annat har vi kontaktkommittéer med representanter från företagets olika yrkeskategorier som regelbundet träffas. Därför är jag inte alls förvånad över att kampanjen mottagits så positivt, som vi redan fått klara belägg för. Hela personalen engagerar sig på ett mycket glädjande sätt och drar sitt strå till stacken. Det är faktiskt roligt och stimulerande att spara, som vi säger i vår introduktionsfolder.

*Direktör
Bert Sandman,
Förenade Tak AB.*

Höganäsbolagets konstklubb

Vid utlottningen onsdagen den 16 maj fördelades 67 vinster till ett sammanlagt värde av 21.400 kronor. Vinnarna kunde välja bland oljemålningar av Gustav Arne och Allan Karlsson, kopparstick av Åke Johansson, färgetsningar av Helmut Nyström, stengods av Sven Hofverberg, skulpturer av Ingegerd Lundahl-Olsson, akvareller av Ingvar Thell och textilier av Ulva Ugerup.

Förman Hans Turesson vann högsta vinsten och tillsammans med hustru Aina valde han en oljemålning av Gustav Arne.

Porträtt av högste chefen

Ingenting i världen är svårare än att tillfredsställa honom.

Om Ni inte utfört tillräckligt gott arbete, kommer han att få tag på någon annan, som kan.

Han avgör hur bra Ni får betalt — men han är villig att betala vad Ni är värd för honom.

När Ni kan visa goda resultat, finns det ingenting han inte vill göra för Er. Så länge Ni gör en god insats kommer han att stödja Er till det yttersta.

Han är konstant på utkik efter nya tanger och nya idéer — men han är också trofast mot gamla hjälpare.

Det är möjligt att Ni kan lura honom ett tag — men räkna inte med att Ni kan fortsätta med det någon längre tid. För — duktig som han är — har han aldrig något besvär med att få folk att arbeta för sig.

Om Ni vill Ert bästa, skall Ni göra allt, som står i Er makt — och mer därtill — för att tillfredsställa honom.

Er framtid ligger nästan fullständigt i hans händer.

Ni har gissat vem han är? **KUNDEN!** HAN är den verkliga toppchefen i alla företag. Han väntar sig en mängd av oss — och han får det.

Och vad mera är — om vi önskar att bli i företaget och behålla våra befattningar, är vi tvingade att målmedvetet fortsätta med att ge honom allt det han begär — plus lite extra på köpet.

SJUK- OCH HÄLSOVÅRD: ökade resurser

För cirka två år sedan utökades tjänsten som företagsläkare vid HB från halv- till heltid. Tanken var att tillmötesgå kravet i SAF-LO avtalet om industrihälsovård dvs att i första hand ägna sig åt den förebyggande hälsovården: arbetarskydd, ergonomisk arbetsplatsutformning, miljöfrågor och dylikt. Endast i mån av tid skulle företagsläkaren syssla med sjukvård. Sjukvården har emellertid successivt vuxit i omfång. Samma utveckling har som bekant efter 7-kronorsreformen drabbat de offentliga sjukvårdsinrättningarna. För HB:s del har detta naturligtvis

inneburit att den förebyggande hälsovården fått en allt mindre bit av kakan. För att vända denna otillfredsställande utveckling på rätt bog har läkarsidan utökats med en halvtidstjänst. Den nya befattningen innehas av doktor Barbro Barck-Lindgren, som tjänstgör på bruksklinikens läkarmottagning varje förmiddag (måndagar — fredagar). Chefläkaren (heltidsanställd) tar som hittills personligen hand om sjukmottagningarna i Bjuv och Skromberga (onsdagar) men kan i huvudsak satsa övrig tid på den förebyggande hälsovården.

Företagsledningen har beslutat en ytterligare förstärkning: en undersköterska till brukskliniken i Höganäs. Sammantaget innebär detta att sjukvårdssidan på relativt kort tid utökats med två halvtidstjänster (läkare och läkarsekreterare) samt en heltidstjänst (undersköterska).

Som kanske större delen av läsekretsen redan vet har doktor Anders Gullander slutat sin anställning vid HB och tillträtt som företagsläkare vid Ängelholms lasarett. Vem som skall ersätta honom är i skrivande stund ej slutgiltigt avgjort.

R J

Dansk supermarked A/S fattade snabbt finessen med Höganäs klinkerelement

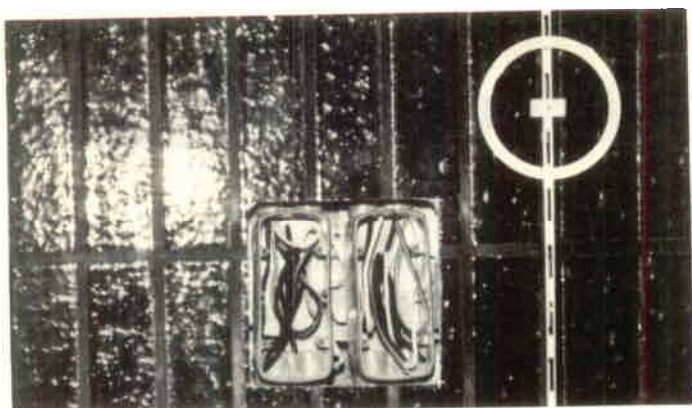
Som första företag kan Höganäs AB nu erbjuda en helt torr uppsättningsmetod för keramiska plattor på vägg utan användande av något som helst lim eller fästbruk. Tack vare att dessa kan levereras i form av keramiska element, är det möjligt att utnyttja redan etablerade montagesystem för paneler av skilda slag. Detta ökar utsikterna för en vidgad användning av keramiska plattor i framför allt butiker av olika slag. I slutet av mars skedde den första leveransen till en dansk varuhuskedja, Dansk supermarked A/S. Detta företag omsätter ca 1 000 milj danska kronor per år. De har idag 18

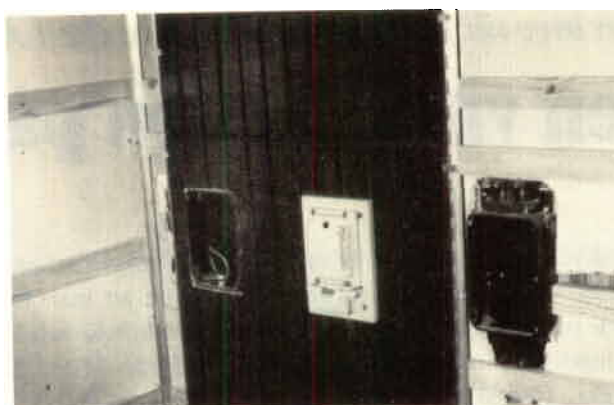
Cafeterian i varuhuset före montering.

Detta är det färdiga resultatet i Cafeterian. Förutom där finns Höganäs-klinkerelement i kött-, bageri- och grönsaksavdelningarna.

På denna bild kan man se hur den lilla metallclipsen stuckits in i konsolskenan och hur den håller klinkerelementen på plats.

I Cafeterian var det nödvändigt göra ett antal hål i elementen för infällning av elektriska kontakter.

På denna bild utmärkes var hålen skall sitta.

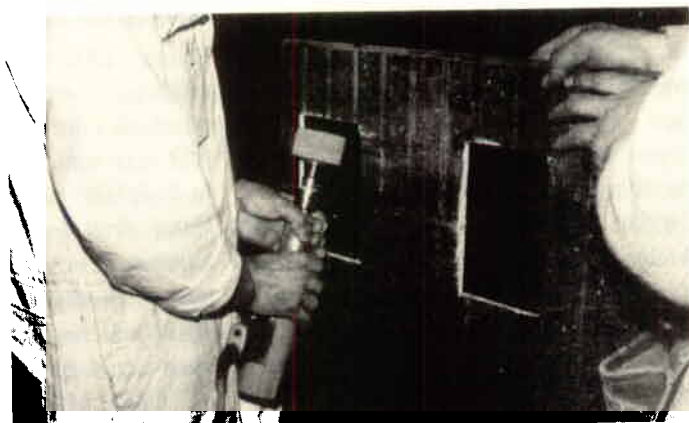
Medelst en elektrisk kapsåg på vilken monterats en karborundumskiva sågas det fyrkantiga hålet.

varuhus med namnet FØTEX och 2 lågprisvaruhus med namnet BILKA. Inom en treårsperiod har man för avsikt att tredubbla omsättningen genom etablerande av nya varuhus i Danmark.

Vid en demonstration i Skromberga i februari i år för representanter från Dansk supermarked A/S uppfattades genast fördelarna med Höganäs AB:s montageförfarande och man bestämde sig omedelbart för att prova systemet. Den 14 mars i år avreste ingenjör Knut Hansson, förman Hans Bogren och herr Clifford Yngrén till Odense i Danmark för att där tillsammans med konsulent Jörgen V Petersen lämna råd och anvisningar vid igångsättningen av elementmonteringen.

I det aktuella fallet hade Dansk supermarked A/S valt att använda ett franskt hyllsystem. Monteringen tillgår på följande sätt. Det bör påpekas att det i detta fall rörde sig om en ombyggnad av ett gammalt varuhus.

Här slipas alla ojämnheter bort.

1. Väggarna riktas upp medelst träläkt
2. På träläkten fästs kruvas aluminiumskenorna, som skall utgöra fäste för hyllkonso-lerna. Skenorna monteras med ett avstånd av 600 mm från varandra
3. Klinkerelementen, som i detta fall hade formatet bredden 600 mm och höjden 1 200 mm placerades mellan skenorna och fästes på plats medelst 4 st metallklips

Genom detta förfarande erhålles följande fördelar

1. Snabb montering
2. Enkel montering
3. Flexibilitet (de keramiska elementen kan demonteras och monteras på nytt i samband med omdisponering av butiken)
4. Inget söl med sand, vatten och cement
5. Inga rengöringsproblem
6. Butiksrenoveringar kan utföras snabbt utan att störa försäljningen i butiken

C Yngrén

Den vita fläcken på hälsovårdens karta

Arbetarskyddet här i landet är väl utbyggt när det gäller att förebygga olycksfall i arbetet. En stab av inspektörer, ingenjörer och skyddsombud samt lagar, föreskrifter, varningsmärken och upplysande broschyrer står till förfogande.

Detta är naturligtvis mycket bra för både individen och samhället. Men märk väl, dessa åtgärder skall förebygga *fysiska skador!*

Jag vill påstå att man har glömt eller också inte tänkt på att det finns en stor grupp av människor som drabbas av en annan typ av olycksfall i arbetet. Det är människor med personliga problem. Visserligen drabbas så gott som alla av problem, men det finns en del människor som inte är rustade för att klara upp problemen på ett naturligt sätt. Många av dessa människor slutar som alkoholister och blir därmed ställda utanför samhälle, arbetsliv och gemenskap, därför att *det finns inte någon förebyggande hjälp*. Det finns ingen att öppna sig för och samtidigt behålla sin integritet!

Istället drivs dom till — vad jag vill kalla — mentalt kvacksalveri. Dvs de försöker i sin förtvivlan att med berusningsmedel bagatellisera sin situation. Det är sådana "åtgärder" som är farliga och som med tiden skapar alkoholister. Man blir inte alkoholist på en vecka, en månad eller ett år. Nej, det är en långsam process, som kan ta 10—20 år av alkoholmissbruk.

När det gått så långt att omgivningen — dvs i första hand arbetskamrater och arbetsbefäl — upptäcker att någon har alkoholproblem, t ex genom hög frånvaro eller spritförtäring i arbetet, då är det i regel resultatet efter år av supande. I det läget är det inte längre problemen som är orsak till supandet utan det är stimulansbehovet som gör sig gällande, men för att ursäktas detta konstrueras problem. Man skall veta att en alkoholist alltid har orsak att supa.

När missförhållandet upptäckts är det vanligt att man för att "hjälpa" tystar ner det hela och låter bli att rapportera. Detta är fel! Man skall ta itu med saken direkt, då hjälper man. Ett sådant förhållande kan i alla fall inte döljas i längden. Man får inte glömma — ju längre tiden går ju mera alkoholiserad blir personen i fråga.

Vad händer sedan?

Jo, i bästa fall samtal med överordnade. Och nu först skall man kartlägga, finna orsakssammanhang och problem. Men i det här stadiet är det i de flesta fall för sent och det är få som lyckas. I regel blir det varning, suspension och slutligen avsked.

Hjälpen har kommit för sent!

Sedan följer tragedierna. Familjer splittras, socialfall, anstalter, självmord etc i det oändliga.

När man tänker över det här så är det ju horribelt att människor på det här sättet skall gå under p g a bristande kännedom och upplysning om alkoholens verkningar, omgivningens oförstånd och negativa attityder och slutligen myndigheternas och näringslivets oförmåga att sätta in förebyggande åtgärder i rätt tid och på så sätt bespara många människor denna tragiska utveckling.

Tyvärr finns det knappast någon patientlösning på hur man skall tackla denna sida av arbetarskyddet. Men förslagsvis borde man bygga ut arbetarskyddet med "skyddsombud", som även tar hand om dessa människor. Samtidigt måste man bedriva effektiva upplysningskampanjer mot alkohol som problemlösare. (Det är stor skillnad på att ta en drink vid festliga tillfällen och att *supa* för att glömma bekymmer.)

Man har ju på senare år bedrivit en bred kampanj mot rökning. Och man

får dagligen råd om hur man skall leva för att inte bli överfet. Men det har inte visats just något mot alkohol. Det finns många forskningsresultat om alkohol i form av skrifter och broschyrer, t ex "7 stadier mot alkoholism", som är mycket bra. Men det verkar som om denna antipropaganda är förbehållen endast alkoholister. Det är emellertid inte där upplysningarna gör största nyttan, utan det är bland dom som är på väg till alkoholism.

Vidare skall man informera om att har man problem t ex

- vantrivsel på arbetsplatsen
- hemförhållanden
- kontaktsvårigheter med kamrater och arbetsbefäl etc

så kan man under full diskretion tala ut med någon (skyddsombud). I många fall torde denna kontakt räcka. Om inte kan "skyddsombudet" rekommendera — med den hjälpsökandes medgivande — vidare behandling, t ex läkare, sköterska, kurator eller någon annan "omsorgsmänniska".

Som "skyddsombud" bör väljas folk med stabilt psyke och livserfarenhet parad med sunt förnuft.

Med tanke på problemets allmänmänskliga karaktär — såsom ålder, kön, avtalsområde etc — torde man behöva minst tre "skyddsombud". Skyddsombudens första uppgift skall vara att inhämta upplysningsmaterial lämpligen från någon alkoholrådgivningsbyrå och att sprida detta samt att med rundskrivelser och anslag klargöra sina uppgifter för de anställda.

Med hänsyn till hur angeläget problemet är, föreslår jag till sist, att företagsnämnden tar upp ovanstående synpunkter vid ett sammanträde och diskuterar fram en realistisk lösning.

Detta brev kommer att överlämnas till företagsnämnden för behandling vid nämndens kommande sammanträde.

Red:s anm

Från företagsnämnderna

MODERBOLAGET

Företagsnämndens sammanträde den 23 maj var det sista med direktör Olov Herneryd som ordförande. Egon Jönsson, avd 66, framförde i ett spirituellt tal personalorganisationernas tack till direktör Herneryd och som avskedsgåva överlämnade han en cykel, som mottogs med uppskattning.

Direktör K G Paulson meddelade i sin konjunktur- och marknadsöversikt: Totalt sett kan vi konstatera en ökad efterfrågan på praktiskt taget alla produktgrupper. Det som kommit sist har varit den eldfasta sektorn, beroende i första hand på att den svenska stålkonjunkturen kommit igång ovanligt sent och långt efter konjunkturförbättringen på kontinenten, speciellt i Amerika. Nu är det en klar förbättring som ger sig uttryck i en stigande efterfrågan på stål och som också lett till att stålverken kunnat höja sina priser i flera omgångar. Den bindning vi numera har till EG-marknaden har också medfört en stabilisering av prisnivåerna i överensstämmelse med kontinentens. Vad som överraskat oss är den tröghet med vilken stålverken gör sina avrop på förbrukningsmaterial men även på nyinvesteringsmaterial till sina anläggningar. Såvitt vi kan se sammanhänger

detta med det förhållandet att de hade ännu större lager av dessa material än vi rimligen kunde förutse. Vi har därför inte annat än undantagsvis ännu kommit upp till de budgeterade siffrorna. Orderingången och leveranserna är dock betydligt större än under föregående år. Vi har genom vår prispolitik och vår speciella marknadsföringsteknik inriktat oss i första hand på de mest lönsamma produkterna och avstått från de billigare med låg lönsamhet och där konkurrensen framförallt med öststaterna är stark.

Framåt för murbruk och massor

Vi räknar med att genom ytterligare marknadsföringsinsatser inom vissa specialområden kunna öka försäljningen både på chamottesidan och på den högeldfasta sidan i Höganäs. Det som för dagen ser bäst ut både tonnage-, pris- och intäktsmässigt är murbruk och massor. Där har vi fått en verklig guldkalv i den speciella stampmassa som vi har introducerat i cementindustrin. Den går till instampning i de nya sk satellitkylarna som sitter utanpå de stora roterugnarna. Vi är hitintills den enda leverantören som kan visa upp en

instampning med den här massan, med så lång livslängd som omkring 2 år. I detta har vi fått ett fint referensobjekt som lett till långt större beställningar än vi hade räknat med. Tyvärr finns det ett moln på himlen. Vi använder oss av en specifik råvara som kommer från ett amerikanskt företag, en sint-rad oxid, som framställs dels i Amerika dels i en anläggning i Rotterdam. Efterfrågan har stigit våldsamt under —72 och —73 och det har uppstått en sådan knapphet att amerikanerna har fått införa ransonering. Det förefaller dock som om tillgången skulle öka under slutet av året och under nästa år.

Keramiska byggmaterial — bättre än budgeterat

När det gäller keramiska byggmaterial har vi budgeterat med en nedgång på den svenska marknaden i samband med den aviserade minskningen av byggnationen här i landet som en följd av en ändrad inriktning framförallt på bostadsproduktionen. Även kommunala byggen skulle komma att minska beroende på bristande ekonomiska resurser från kommunernas sida. Att det blivit en minskning på den

svenska marknaden stämmer ganska bra, men inte så stor som vi budgeterat.

På exportsidan inträffade redan förra året en kraftig ökning i efterfrågan och den fortsätter även i år. Totalt sett har detta lett fram till att vi kan köra bra i Skromberga, där man har gjort fina insatser genom att rationalisera tillverkningen, förbättra utfallet och öka produktiviteten, vilket gett ett betydligt förbättrat resultat.

Simbassäng klar till VM i september

Ett intressant projekt som vi har på gång är en simbassäng i Belgrad, som skall vara klar till VM i simning i september. Ca 4 000 m² plattor ingår i leveransen. Vi har även en del intressanta projekt i Polen, bl a leveranser till ett hotellbygge.

Ny säljorganisation i Holland

Fr o m den 1/7 startar vi vår nya säljorganisation i Holland. Säljarbetet skall administreras av ett nystartat bolag i Belgien, Höganäs International S.A. Det har visat sig skattemässigt och administrativt förmånligare att ha bolaget i Belgien i stället för i Holland.

Rör-sektionen

De fyra första månaderna har i stort sett följt budget. Vad som inträffat och inte helt oväntat är den negativa situationen att kommunerna inte har fått pengar av staten till nya vatten- och avloppsledningar. Nu ligger ett stort antal projekt färdiga och väntar på statsbidrag. I avvaktan på besked, som erhålles den 1/7, lägger vi upp ett lager för dessa order.

I övrigt pågår i stora delar av världen ett intensivt utvecklingsarbete på polyesterrör. Detta utvecklingsarbete pågår utanför de bolag som redan har patent. Man försöker komma runt våra patent och tvinga oss tillbaka. Vi har försökt göra bästa möjliga genom att sälja fabriker, patent och licenser i olika delar av världen. Vi har kommit fram till en konstruktion där vi tillsammans med

Basler Stüchfärberei AG i Schweiz bildar ett nytt bolag som skall börja verka den 1/7 och i vilket överingenjör Börge Carlström blir chef. Företaget skall i första hand sälja vårt FSP-70 rörsystem, färdiga fabriker och licenser.

Nytt utlastningsrekord för met.avd

Direktör Mats Bergqvist meddelade att vi idag för de metallurgiska produkterna har en utlastningstakt som innebär nytt rekord för maj och som ger oss viss möda att hålla leveranstiderna. Detta ger oss stora problem inte minst vad gäller utlastning, där vårt uttag av övertid hos packningspersonalen är högt.

Den största ökningen har PM-sidan svarat för. För skärpulver och kemiska pulver var ökningen betydande. Vi räknar med att svetspulver kommer i höst, inte med lika stark ökning som utvecklingen i stålindustrin och diverse mekaniska industrier men dock en anpassning härtill.

Ökad produktion i Bohus

Totalt för atomiserade presspulver har vi en uppgång mot förra året med 73 %. En mycket stor del därav utgörs av den svampbaserade kvaliteten som kommer mycket starkt. Vi kommer säkert att 3—4-dubbla förra årets kvantitet. Större delen förväntas gå till en mellaneuropeisk kund. Detta är ju synnerligen betydelsefullt för Bohus, som därigenom får en ökad produktion. Den beredskap av svamp vi räknat med att hålla för Rivertons räkning måste troligtvis reserveras för oss själva.

När det gäller de låglegerade produkterna, som också tillverkas i Bohus, har det inte hänt mycket i år. Vi har gjort en del provcharger och sänt ut för godkännande hos vissa kunder. För att undvika slaggineslutningar i materialet i Bohus skall vi i sommar installera en ny atomiseringskammare.

16 250 kr till en förslagsställare

Förslagen var den här gången uppdelade

i "vanliga" förslag och Spar-72 förslag.

4 förslag i Spar-72 belönades med tillsammans 17 000 kr. Av denna summa gick 13 250 kr till Göte Larsson, met.-avd, för förslaget "utbyte av stödduken i siktramar till centrifugalsikt från 14 mask. järnduk till 16 mask. rostfri duk". Förslaget beräknas ge en årsvinst av 75 000 kr.

Totalt gav förslaget en belöning med 16 250 kr (3 000 kr utbetalt tidigare). Detta är det högsta belopp, som hittills utbetalts för ett förslag till en enda förslagsställare.

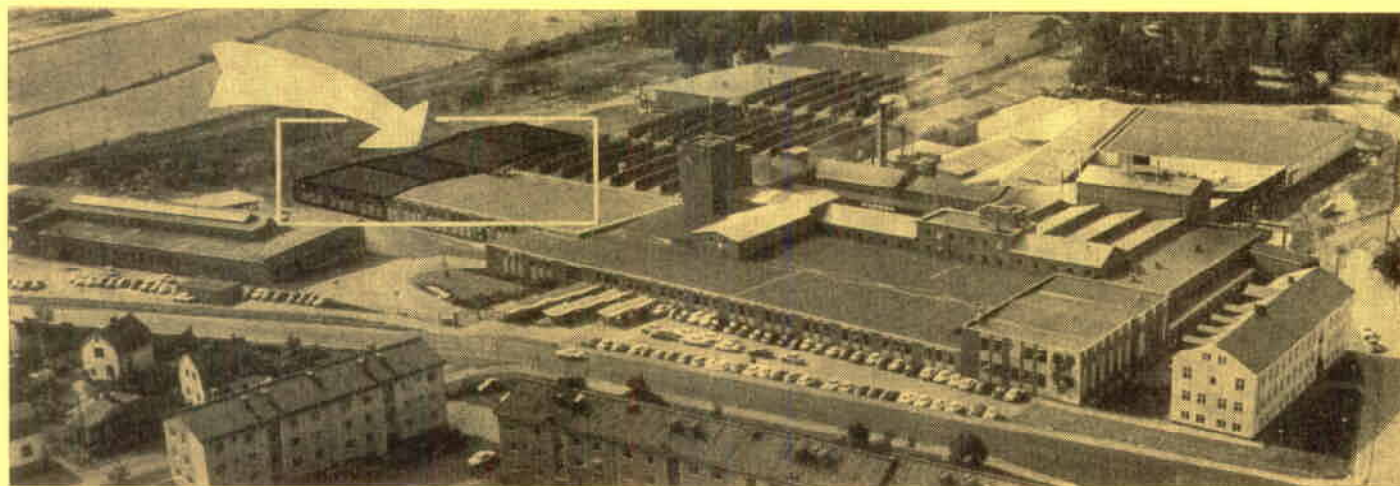
De övriga förslagsställarna i Spar-72: *Gjuteriarbetare Lars Gustavsson*: Förslag till rengöringskar åt sandblandare. *Förrådsman Börje Green*: Emballage. *Förman Ove Paulsson* och *förman Stig Andersson*: Ändring av bøj på försug och eftersug på tömningsmaskin i MHTS.

De 14 "vanliga" förslagsställarna belönades med sammanlagt 14 965 kr. Förslagsställarnas namn och deras förslag följer här:

Handformare Eduard Vaverka: Besparingsram för spillsand. *Ingjut för furansandsformning. Verkmästare Artur Thuve*: Vibrosikt för renare flakes. *Styrning till bandbrytare. Plastarb. Laszlo Aranyos*: Beläggning av drivrulle för sandbandet på insprutningsmaskin. *Plastarb. Bror Svensson* och *plastarb. Vagn Kristensen*: Formstation för rengöring av formar. *Suglåda. Övergruvfogde Harry Lindberg*: Hjulställning till transportör efter brytningsmaskinen PK 7. *Maskinop. Karl Erik Andersson*: Ändring av pappframdragning på PM I. *Maskinsk. Henry Hansson*: Glidplåtar för upprullning PM 3. *Pressare Erik Olsson* och *förman Artur Lundin*: Förbättrad anordning för avlägsnande av fnas på torrpressade plattor vid pressning i Duboispress. *Reparatör Bertil Davidsson* och *förman Artur Lundin*: Automatisk mottagning efter putsmaskin för mellanlägg. *Lagerarb. Ture Larsson*: Arbetsmetod vid emballering av exportpallar. *VVS-arb. John M Andersson*: Produktionsförbättring av kondensvattnen till elektrolysör och pulververkets ugnar.

Q

SlipNaxos satsar 6 miljoner på nya projekt

Tillbyggnaden av SlipNaxos nya lokaler är här inritad.

På företagsnämndsmötet i mars informerade SlipNaxos verkställande direktör Karl Gunnar Thafvelin om de investeringsplaner, som närmast ligger framför företaget. Programmet utgör ett första steg i en rationaliseringsplan för slipskivfabriken och innebär dessutom, att vissa resultat från produktutvecklingen överföres i produktion samtidigt som kapaciteten för ett par väsentliga produktslag utökas.

Den utbyggnad av fabriken på 2 200 m², som SlipNaxos nu gör, kommer att medge ett väsentligt rationaliserat materialflöde inom fabriken förutom en effektivare tillverkning. Tyvärr inbjuder inte vårt produktsortiment och våra seriestorlekar, säger direktör Thafvelin, till uppläggning av linjetillverkning. Vi har emellertid analyserat de möjligheter som finns till att komponera lämpliga program, som passar in i specialiserade maskinlinjer, och den nu beslutade investeringen innefattar våra tre första linjer. Genom att inemot 50 % av materialflödet kommer att gå genom de nya linjerna, avlastas övriga avdelningar på ett sådant sätt, att man även på dessa bör kunna i en senare etapp rationalisera tillverkningsgången.

Utbyggnaden av fabriken kommer att ske åt det håll SlipNaxos senast bygg-

de till. Tillbyggnaden kommer att innehålla en pressavdelning och en avdelning för efterbearbetning och förpackning. Mellan dessa avdelningar kommer det att finnas värmebehandlingsugnar. De nya avdelningarna kommer att ta en stor del av det aktuella investeringsanslaget (4,3 milj kronor). Bland andra investeringar, som omedelbart står för dörren, märks tex luftkuddebord vid fyra pressar, som skall underlätta arbetet med transport av verktyg.

För utbyggnaden kommer det att tillsättas en projektgrupp. Någon gång under nästa år beräknas investeringarna vara klara.

På företagsnämndsmötet informerades också om några andra projekt, som var aktuella längre fram i tiden.

Stora investeringar vid Höganäs AB

Direktör Thafvelin kunde också informera om en glädjande utveckling inom moderbolaget Höganäs AB, där man också stod inför ett omfattande investeringsprogram. 42 miljoner kronor skall bli investeras på den metallurgiska sidan. Höganäs är världens ledande tillverkare av järnpulver.

Många förbättringsförslag

18 förbättringsförslag belönades av Företagsnämnden. Det var i och för sig inga revolutionerande förbättringsförslag men många nyttiga vardagsrationaliseringar. Cirka 4.000:— kronor delades ut. Följande personer erhöll belöning: Torbjörn Ovinder, Helge Kanth, Birger Pettersson, Tage Fristedt, Conny Jacobsson, Kjell Steen, Jan-Ake Elmgren, Göran Karlsson, Stellan Holmqvist, Rolf Jakobsson, Villy Karlsson, Bengt Hansson, Håkan Nordén och Sölve Olofsson.

Ergonomigruppen

Sedan något år tillbaka arbetar en grupp inom SlipNaxos med att gå igenom arbetsplatsförhållandena på olika avdelningar. Personalkonsulent Anders Jervehed informerade om de förbättringsförslag som föreslagits på pressavdelningen.

Skyddsingenjör

Direktör Thafvelin och fackföreningsordföranden Bertil Carlsson redogjorde för det arbete som pågår på SlipNaxos för att förbättra skyddsorganisationen. Ingenjör Yngve Strand kommer att på deltid arbeta som skyddsingenjör.

H B

BÖNNELYCHE & THURÖE AB

Malmö

Vid Bönnelyche & Thuröe AB:s företagsnämndssammanträde den 12 mars inledde ordföranden, direktör Helge Rickman, sin rapport över det aktuella läget med att presentera försäljnings- och resultattablån per den 31.12.1972, varvid han ännu en gång konstaterade, att 1972 varit ett mycket bra försäljningsår med en totalomsättning, som låg över budget. För de två första månaderna i år redovisade CUPRINOL-gruppen en god omsättningsökning jämfört med motsvarande tid i fjol, medan GLAS-gruppen visade en liten tillbakagång, mycket beroende på de båda stora arbeten på glas/metall-området, som är i full gång dels hos Volvo i Kalmar och dels hos Pripps i Göteborg men som ännu ej fakturerats.

Disponent Sven Björgell redogjorde för försäljnings- och produktionsläget. På grund av kraftigt höjda råvarupriser har prisförhöjningar måst göras på de flesta produkterna i CUPRINOL-programmet. På reklamsidan kommer en ny stor satsning att göras bl a i form av en ny broschyr, som kommer att häftas in i tidskriften Vi i Villa och sedan distribueras ut till samtliga villaägare. Disponent Björgell uttryckte av-

slutningsvis stor optimism beträffande fortsatt gott försäljningsresultat.

Förslag hade uppgjorts angående behandling av försenad ankomsttid för kollektivanställda i enlighet med följande alternativ:

1. Timmen delas upp i 10 perioder om 6 minuter. Den anställda får avdrag för det antal perioder vederbörande kommer för sent.
2. Den anställda får avdrag med 15 minuter vid sen ankomst mellan 1—15 minuter, 30 minuters avdrag vid sen ankomst mellan 15—30 minuter osv.

Efter omröstning beslöts att pröva alternativ 1 tills vidare.

Herr Jonny Nilsson framförde från tjänstemännen på Lodgatan önskemål om att arbeta in den 27 och 28 december vid lämplig tidpunkt under året för att få en sammanhängande ledighet i samband med jul- och nyårshelgen. Frågan skulle undersökas till nästa sammanträde.

Herr Gunnar Persson ställde frågan, huruvida olika arbeten på Lodgatan i fortsättningen kommer att lämnas ut på entreprenad eller utföras i vår egen

verkstad. Disponent Björgell svarade härpå, att det i likhet med tidigare blir både/och, då det måste undersökas från fall till fall vilket som är mest lämpligt.

På herr Börje Tornsbergs fråga, hur företaget ställer sig till den nya lagen om styrelserepresentation för anställda, svarade ordföranden att anmälan om intresse härför skall komma från de anställda, varefter frågan tages upp.

VD-skifte 1.12.1973

Vid ett extra sammanträde den 23 mars överlämnade ordföranden den nya organisationsplanen för Höganäs-koncernen samt kommenterade de olika detaljerna. Ur kommentaren noterades, att direktör Helge Rickman går i pension den 30.11.1973 och efterträdes av direktör K G Paulson i Höganäs. Vidare meddelade ordföranden, att ett stort allmänt informationsmöte kommer att hållas för samtliga anställda hos B&T någon gång i sommar, varvid kommer att redogöras för organisationen mera i detalj.

VD-information i SIF:s regi drog fullt hus

VD-information hölls för SIF-anslutna på Brunnbygården i Nyhamnsläge tisdagen den 8 maj inför 115 åhörare. VD Olov Herneryd lyckades som vanligt fånga auditoriets intresse för det stora siffermaterialet, vars verkligt positiva trend glädde alla.

Diskussionen eller snarare frågestunden efter VD:s anförande inleddes av Jan Wängnerud: Kan man i framtiden ytterligare rationalisera på pulversidan så att antal mantimmar/ton pulver minskar? På denna fråga svarade Mats Bergqvist att man har fått ner mantimmarna (2,7 tim/ton pulver) så lågt att man inte kan göra några större insatser på den sidan.

Kvällen fortsatte med frågor om flexibel arbetstid, som K G Paulson besvarade med att vi redan har en form av gruppvis bunden flexibel arbetstid. Vissa avdelningar börjar tex ½ 8

även under vinterhalvåret. Han trodde inte att tjänstemännen var intresserade av att få infört stämpelklockor för att en mindre grupp skulle få möjlighet att "flexa". Här insköt Björn Pettersson att han inte delade K G Paulsons åsikt och lovade återkomma i frågan.

Den nya organisationen redogjorde K G Paulson för på ett uttömmande sätt efter en fråga av Björn Hallberg. K G Paulson framhöll också att omorganisationen skett i samråd med de anställda och deras representanter, vilket vidimerades av Björn Pettersson.

Aktier intresserade en del och på den direkta frågan om anställda kunde få hjälp av företaget att förvärva HB-aktier, svarade Olov Herneryd och Olov Rinné att företaget och styrelsen säkert var positiva till detta och bad frågeställaren återkomma med närmare upplysningar om intresset bland de

anställda.

Nya produkter inför framtiden, sporthallen, avdelningsinformation och -diskussion, räntabiliteten hos takpapp frågades det bl a om.

Hur skall personalfunktionen se ut? På denna fråga svarade K G Paulson att man hoppas komma fram till en lösning under senare delen av året och diskussioner pågår med personalorganisationerna hur detta skall lösas på bästa sätt. Personalorganisationernas förslag är en beslutande personalkommitté i toppen med representanter från de anställda och företaget.

Efter två och en halv timma ebbade frågorna ut och Björn Pettersson tackade på SIF-klubben HB:s vägnar de närvarande för visat intresse och vände sig speciellt till direktionen med VD Olov Herneryd i spetsen.

Direktör Olov Herneryd informerade om Höganäsbolaget inför ett fullsatt auditorium.

1917 — Startår för SALF - Höganäs

§ 1

Mötet öppnades af sammankallaren herr P. A. Persson hvilken hälsade alla närvarande hjertligt välkomna.

§ 2

Mötet utser en interimstyrelse och utser

herr P. A. Persson till ordf.

Alb. Söderberg till sekreterare

Gustaf Söderberg utan särskild funktion

§ 3

Efter en kort diskussion beslutar mötet enhälligt bilda en lokal afdelning af Sveriges Allm. Verkmästareförbund.

§ 4

Vårt blivande förbundsnamn beslöts vara "Höganäs".

Ja, som läsaren förstår är detta inte något utdrag ur årsmötesprotokollet för SALF 1973 utan i stället de första protokollsförda orden i samband med bildandet av en facklig organisation i Höganäs på tjänstemannasidan. Året som skrevs var 1917 och dagen den 20 november.

Vi kan alltså snart fira vår 56-årsdag och tänka tillbaka på de av våra kolleger i arbetsledarkåren, som på ett ti-

digt stadium var fackligt medvetna. Mötena på den tiden var dessutom välbesökta trots en lång arbetsdag.

Vi vill ej heller klaga på deltagandet vid dagens möten. Om vi jämför med övriga avdelningsmöten i vårt distrikt ligger vi högt i topp i Höganäs. Genomsnitt för 1972 var ca 38 % på 5 avdelningsmöten och det bör styrelsen vara belåten med.

Vid årsmötet i år förnyades styrelsen här i Höganäsavdelningen och som nya ledamöter valdes Bertil Johansson och Roland Magnusson. Kvarstående var Kurt Lundh och Bertil Olsson omvaldes som ordförande. Till ny suppleant valdes Tage Nielsen. I övrigt blev representationen oförändrad.

Tre medlemmar blev uppmärksammade vid årsmötet för ett 25-årigt medlemskap i SALF, nämligen Martin Andersson, Knut Persson och numera passive medlemmen Otto Karlsson. Det är Arbetsledareförbundet som på detta sätt vill hedra sina medlemmar efter ett kvartssekel med ett vackert märke att bäras synligt.

Man märker dock att under åren en stor del av våra medlemmar fått detta märke samtidigt som man konstaterar att medelåldern ökar. Inom en femårs-

period har vi en stor grupp som går i pension och det betyder att nya kolleger kommer och redan har kommit till oss i SALF. Vi är sedan många år 100 %-igt anslutna inom Höganäsbolaget och vi i styrelsen hoppas kunna utforma vår fackliga verksamhet så att våra medlemmar har intresse för vårt arbete. Vi ser givetvis fram mot att våra nya unga kolleger engageras och intresserar sig för att aktivt delta i det nya som kommer, både när det gäller miljövard, annat skyddsarbete och det alltmer ökade utbildningskravet för inte bara dagens utan även morgondagens fordringar.

Vi går mot en som vi hoppas skön sommar och vi är också medvetna om att vi blir utsatta för ett visst dubbelarbete på de avdelningar som skall ha driften igång under semestern. Speciellt för våra äldre kolleger kan det vara besvärande att efter semestern komma tillbaka och då få utföra även sina kollegers arbeten under deras semester. Här hade man önskat någon form av extra ledighet för sådana insatser. Så till slut en förhoppning om en trevlig och avkopplande semester.

SALF-klubben

Bertil Olsson

Fackföreningen i Handöl går upp i storavdelning

Den 17 oktober 1924 bildade grov- och fabriksarbetarna en fackförening i Handöl. Initiativtagare var dåvarande Åre arbetarekommun. Nästa år skulle föreningen fira 50-årsjubileum men så blir nu inte. Kravet på större enheter har spritt sig även till de fackliga organisationerna. Den 1 maj i år uppgick Fabriksarbetareförbundets avdelning 252 i Handöl i en regionavdelning med säte i Sundsvall.

I sak kommer detta att betyda ganska litet. Avdelningen i Handöl byter bara namn och kallar sig fabriksklubb, men samma personer kommer att arbeta vidare i styrelser och utskott. Den av-

gående styrelsen för Fabriksarbetareförbundets avdelning i Handöl har i sin senaste årsberättelse tecknat en resumé över de 49 åren. Det var kärva tider för fackföreningsfolket i början av verksamheten. Mötena fick hållas i smyg. Arbetsgivarna tolererade inte att folk hade fräckheten att organisera sig och än mera att gå på fackföreningsmöten.

Styrelsen säger i sin sista verksamhetsberättelse att man hoppas att övergången skall innebära en lyckosam nyordning för medlemmarna. Stora krav ställs emellertid på facket inte minst med tanke på den strid de fackliga och politiska rörelserna utkämpar för vid-

gad demokrati inom företagen samt för den radikala ändringen av arbetsmiljön som just nu pågår.

I den nya styrelsen fortsätter Einar Larsson som både ordförande, kassör och studieorganisatör. En syssla som han har haft i många år i den gamla avdelningen. Lasse Fröling är sekreterare. Övriga ledamöter är Erik Sjölund, Harald Lindbäck och Börje Jonsson.

En av Jämtlands äldsta och mest aktiva avdelningar fick alltså inte fylla femtio år. Strukturrationaliseringar omöjliggjorde födelsedagen, men den nya fabriksklubben kommer att fortsätta i den gamla avdelningens anda.

De anställdas representanter i Höganäsbolagets styrelse

— Jag tror att värdet av styrelse-representation är att man kan ge arbetstagarens synpunkt direkt till styrelsen. Om man med detta kan påverka styrelsens uppfattning i någon större utsträckning återstår att se, säger Egon Jönsson.

Som representant i Höganäsbolagets styrelse för de LO-anställda har utsetts bruksarbetare **Egon Jönsson**, Höganäs. Egon Jönsson är född 1912 och har arbetat i Höganäsbolaget sedan 1936. Han är ledamot i kommunfullmäktige och kommunstyrelse, ordförande i avd 66 sedan maj 1951, vice ordförande i företagsnämnden och tillhör Svenska Fabriksarbetareförbundets styrelse.

Verkmästare **Bertil Olsson**, sedan 1968 ordförande i SALF avd 82, Höganäs, har utsetts till suppleant för Stig Svensson. Bertil Olsson, född 1920, anställdes i Höganäsbolaget 1963. Han är även ordförande i SALF Helsingborgs-distriktet och ledamot av HB:s företagsnämnd sedan 1967.

Till suppleant för Egon Jönsson har utsetts **Karl-Erik Green**, Skromberga. Karl-Erik Green är 55 år och har arbetat vid Skromberga-verken i 40 år. Han är ordförande i avd 29 Skromberga, ledamot i företagsnämnden, huvudskyddsombud och innehar många kommunala uppdrag, bl a ordförande i kommunstyrelsen.

Försäljningschef **Stig Svensson**, Höganäs, har valts till tjänstemännens representant i styrelsen. Stig Svensson, född 1919, anställdes i Höganäsbolaget 1947 och har varit aktiv i SIF-klubb HB under tiden 1948—1965. Han var klubbens ordförande i fem år, 1951—1955.

På en fråga hur han ser på sitt nya uppdrag säger Stig Svensson: — Uppdraget som styrelsemedlem erbjuder först och främst tillfälle till bevakning av personalkonsekvenserna av de beslut som fattas i styrelsen. I uppgiften ingår emellertid också skyldigheten att framföra personalens synpunkter på företagets verksamhet vad avser produkter, produktion, ekonomi och marknader. Jag tar emot uppdraget med stor respekt och hoppas kunna göra en verklig insats över hela detta fält som talesman för de anställda. Min erfarenhet talar till fördel för möjligheten av ett för alla parter givande samarbete i styrelsen.

Vi gratulerar till framgångarna

Helge Leonardsson, numera pensionär och bosatt i Klippan, har skrivit många dikter som han publicerat i Brännpunkten. Nu har han också debuterat som textförfattare på en nyutkommen platta. På ena sidan har skivan "En marknadsmelodi" och på den andra "Vad är sant av ett liv". Helge Leonardsson skrev texterna för ett år sedan och vad beträffar den förstnämnda visan så inspirerades han till den av Ryds marknad. På en kommande LP som skall sjungas in av Rolf Björling har Helge Leonardsson skrivit texten till "Julotta".

— Givetvis är jag väldigt glad åt denna min framgång i mina skrivelser. Jag tycker det bevisar att människan inte behöver vara slut när pensionsåldern inträder. Har man en hobby så skall man givetvis odla den och kan den då även ge ett litet tillskott i portmonnän så är det så mycket bättre, säger Helge Leonardsson och ber om en hälsning till Brännpunktens läsare.

För att läsarna skall kunna sjunga med, återges här texten till "En marknadsmelodi" (Bosse Erlandssons orkester, Intersongförlagen på märket Rondell).

En marknadsmelodi

La la la la,
La la la la,
La la la la
en marknadsmelodi:

Nu är det tid med en marknad på Ryd,
nu när höstens blomster tagit liv.

Det är lotternas dag
och ballongers dag,
och ett gammalt positiv.
Det är gamlingars dag
och de ungas dag,
en marknadsmelodi:

Vi sjunga: La la la la,
La la la la,
La-la la la.
La la la la,
La la la la,
La-la.

Vi sjunga: La la la la,
La la la la,
La-la la la:
En marknadsmelodi.

Här säljes allt ifrån norr och till syd,
nu när marknadsgubbar kommit hit.

Karamellernas dag,
karusellers dag
och en spågummas invit.
Det är gamlingars dag
och de ungas dag,
en marknadsmelodi:

Vi sjunga: La la la la,
La la la la,
La-la la la.
La la la la,
La la la la,
La-la.

Vi sjunga: La la la la,
La la la la,
La-la la la:
En marknadsmelodi.

Helge Leonardsson

Våra pensionärer

(Tjänsteåren inom parentes)

Ernst Olsson, Vegeågatan 24, Bjuv (50)
Oskar Lindvall, Ingelstorp 2467, Ängelholm (41)
Gunnar Olsson, Hässlunda 37, Mörap (29)
Sten Blomqvist, Box 1245, Lerberget, Höganäs (29)
Erik Persson, Pl 245, Olstorp, Bjuv (19)
Bernhards Sans, Sofiebergsvägen 67 C, Helsingborg (16)
Olov Herneryd, Höganäsvägen 88, Viken (13)
Nils Hultgren, Bruksgatan 15, Höganäs (12)
Dagny Johansson, Långarödsvägen 76 D, Höganäs (10)

Sekreterare — mamma/maka — politiskt engagerad Hur räcker tiden till?

Gertrud Harstedt har arbetat på Höganäsbolaget sedan april 1970. Är gift med Manne som är kammarmusiker. Övriga familjemedlemmar är Carina 11 år, Madeleine 7 år och Janne 6 år.

Skärpt, kunnig, snabb, välskött, vänlig och på gott humör — många krav ställs på en kontorist och sekreterare. Ca 150 kvinnliga kontorsanställda (heltid) finns på Höganäsbolaget och bland dem många småbarnsmammor. 40 timmars arbetsvecka följs av en annan minst lika lång arbetstid fylld av att lämna och hämta barn på daghem, snyta, trösta, banna, läsa sagor och läxor för dem och inte minst all oro och bekymmer när barnen plötsligt blir sjuka och dagmamman eller daghemmet ej tar emot dem. För att inte tala om städningen och tvätten och tusen andra saker som följer med rollen

som dubbelarbetande.

Fritiden är minimal om man med sådan menar tid för personliga intressen. Politiska engagemang, studier eller andra fritidsintressen är sådant som man tycker skulle vara fjärran för en yrkeskvinna med hem och barn.

Gertrud Harstedt är sekreterare på avd KX (avd exportförsäljning rör) åtta timmar om dagen, hinner därefter både sköta man, barn, hus och vara politiskt engagerad. Trots allt jobb trivs hon med tillvaron som hon finner omväxlande och stimulerande. Brännpunkten har följt henne en helt vanlig dag på jobbet och hemma.

En vanlig syn på Skolgatan 6. Mamma Gertrud klar för avlämning av Janne på daghemmet. Carina på väg till skolan.

Puss och kram, vi ses i kväll!

Till morgonrutinen på kontoret hör att dra en kam genom håret, allt för att behaga chefen. Det gäller verkligen att ha "cykelfrisyr".

Rumsgrannen Kurt Wiksell tittar in genom dörren för att heja god-morgon.

— Halv sex ringer väckarklockan hemma på Skolgatan 6. Jag tycker det är skönt att gå upp tidigt och ha god tid på mig. Det är ju tusen olika saker som måste göras på morgonen. Bädda, se till att Janne kommer upp och blir klädd, laga frukost, göra mig själv i ordning och sedan iväg till daghemmet med Janne. När Manne har tillfälle så kör han honom dit. Sedan bär det av på cykel till kontoret. Halv åtta börjar jobbet på sommaren.

— Janne trivs jättefint på daghemmet. Som tur är har jag fått plats för honom på Höganäs nyöppnade daghem. Jag har många arbetskamrater som har problem med passning av sina barn under arbetstiden. Jag vet exempel på barn ännu ej fyllda två år, som redan fått vänja sig vid sin fjärde dagmam-ma. Det ligger tyvärr så till att Höga-näs nya daghem endast har 10—12 platser och endast är disponibelt för barn fyllda 3 år och däröver. Så famil-

jer med småbarn där mamman vill yr-kesarbeta har det verkligen problema-tiskt. Därför hoppas jag att det stora daghemmet vid Brors Backe skall kun-na byggas redan 1974. Det är verk-ligen på tiden att det blir färdigt.

På lunchen hämtar jag mat på Sandflysgår-den innan jag cyklar hem. Själv hinner jag inte laga mat på lunchen. Nu får jag jättegod mat varje dag och det är inte säkert jag hade fått om jag själv skulle laga den!

— Många anser ju att kvinnans plats är i hemmet, speciellt om hon har små-barn. Detta är ju en inställning som kan diskuteras i det oändliga. Ofta träffar jag män som säger att deras hustru är hemmafru och så ska det va-ra. För det är bäst för alla! Men det fantastiska är att samma män säger att deras döttrar kan de under inga förut-sättningar tänka sig såsom hemma-fruar; nej, de skall bli yrkeskvinnor. Logik efterlyses!

— Att vara sekreterare på Höganäs-bolaget kan vara mycket stimulerande under vissa förutsättningar, t ex att

stämningen inom den aktuella avdel-ningen är god, att det går lätt att få kontakt med varandra så att eventuella problem kan lösas genom samtal, att chefen ifråga ger sin sekreterare en chans att arbeta självständigt, komma med egna initiativ och att han upp-skattar diskussioner om arbetets upp-läggning.

— Jag är tacksam över att jag råkat hamna på en fin avdelning med en ännu finare chef. Men jag tycker inte att det finns någon anledning att slå sig till ro med att konstatera att allt är gott och väl. Det finns alltid i alla sammanhang möjlighet — om man är positiv — till förbättringar.

— Jag har två önskemål som jag skulle vilja få uppfyllda. Det första är *flexibel arbetstid*. Många skulle slippa stressa halvt ihjäl sig för att komma i tid på morgonen. Andra som är morgonpigga

Här får vi nog sätta in en stöt, säger Gertruds chef Henry Nord, och pekar på en ännu så länge outforskad plats i mörkaste Afrika.

En stor del av offerterna skrivs ner via telex och här informerar Gertrud sin kollega Elisabeth Dahlin på telexavdelningen om några detaljer.

skulle uppfatta det som en stor fördel att börja en timme tidigare på morgonen och de som bor i t ex Helsingborg skulle kunna få sitt önskemål om 30-minuters lunch uppfyllt. Dessutom har jag ett intryck av att en stor majoritet skulle uppskatta stämpelklockor redan nu.

— Det andra önskemålet är *vidareutbildning även för sekreterare*. De flesta sekreterare jag kommer i kontakt med på Höganäsbolaget uppfattar sitt arbete som omväxlande och intressant, men samtidigt önskar de en vidareutbildning, eftersom utvecklingen är snabb även på detta område. För ett antal år sedan hade jag chans att delta i en 2-dagarskurs som resulterade i att jag fick fina tips om hur jag kunde förenkla vissa delar av mitt arbete. Jag är också övertygad om att genom vidareutbildning kan sekreteraren i ännu högre grad än i dag avlasta sin chef vissa arbetsbördor. Detta skulle leda till att cheferna skulle kunna koncentrera sig på de väsentligaste arbetsuppgifterna.

— Hur bra en avdelning än är uppbyggd finns det alltid risk för konflikter på grund av "8-timmarsnötning" varje gemensam arbetsdag. Tristess och monoton förekommer. Därför tror jag att den som tar arbetet indirekt/direkt med sig hem skadar både sig själv och sina närmaste i såväl privat- som arbetsmiljö. Jag är övertygad om att för att kunna fungera både som arbets- och privatmänniska måste vi

alla ha någon form av intresse, som gör att vi då och då får vardagen på avstånd.

— Vår familj har många intressen. De största är politik, musik, miljö och natur. När det gäller politiken, som ger den aktive intressant information, anser jag att det egentligen skulle vara varje vuxen människas plikt att på något sätt delta i det politiska livet. För det är ju där alla beslut av betydelse för varje individ fattas. Det är så lätt att antingen gnälla eller önska, men nog vore det fint om fler innan de gör uttalanden försökte skaffa sig elementära kunskaper i den fråga de "skriker ut" sitt tyckande om.

— För att koppla av från både arbetslivet och det politiska livet åker vi nästan varje helg till intressanta platser försedda med kartor, kikare etc. Barnen är oerhört intresserade av naturen och har därför blivit riktiga "fältbiologer".

— En förutsättning för att kunna koppla av tillsammans på fritiden är förstås den att man hjälps åt alla — även barnen — med alla de göromål som måste klaras av i ett hem. Den moderna äkta mannen är införstådd med att ta del av hemarbetet och dela ansvaret för barnpassning. Den tiden är nog förbi då mannen skulle ha en perfekt "markttjänst".

— Visst har jag en jobbig tillvaro, men jag skulle ändå inte vilja vara hemma hela dagarna, slutar Gertrud vårt samtal.

HÖGANÄS

Roland Svensson, ingenjör, anställdes den 1 mars som konstruktör vid den eldfasta försäljningsavdelningen.

Hans Aronsson, civilingenjör, tillträdde den 4 juni en tjänst som förste laboratorieingenjör vid sektionen metallurgisk produktutveckling.

STOCKHOLM

Handöls Täljstens AB:s försäljningskontor

Birgitta Tuks tillträdde den 1 januari en ordinarie tjänst som kontorist och den 1 mars anställdes **Björn Valentin** som orderchef.

Den bästa stunden på dagen är kvällen när vi är samlade alla kring matbordet. På den här bilden saknas Madeleine som är och hälsar på hos farmor.

Amatörutställningen på Bruksgården 6—8 april

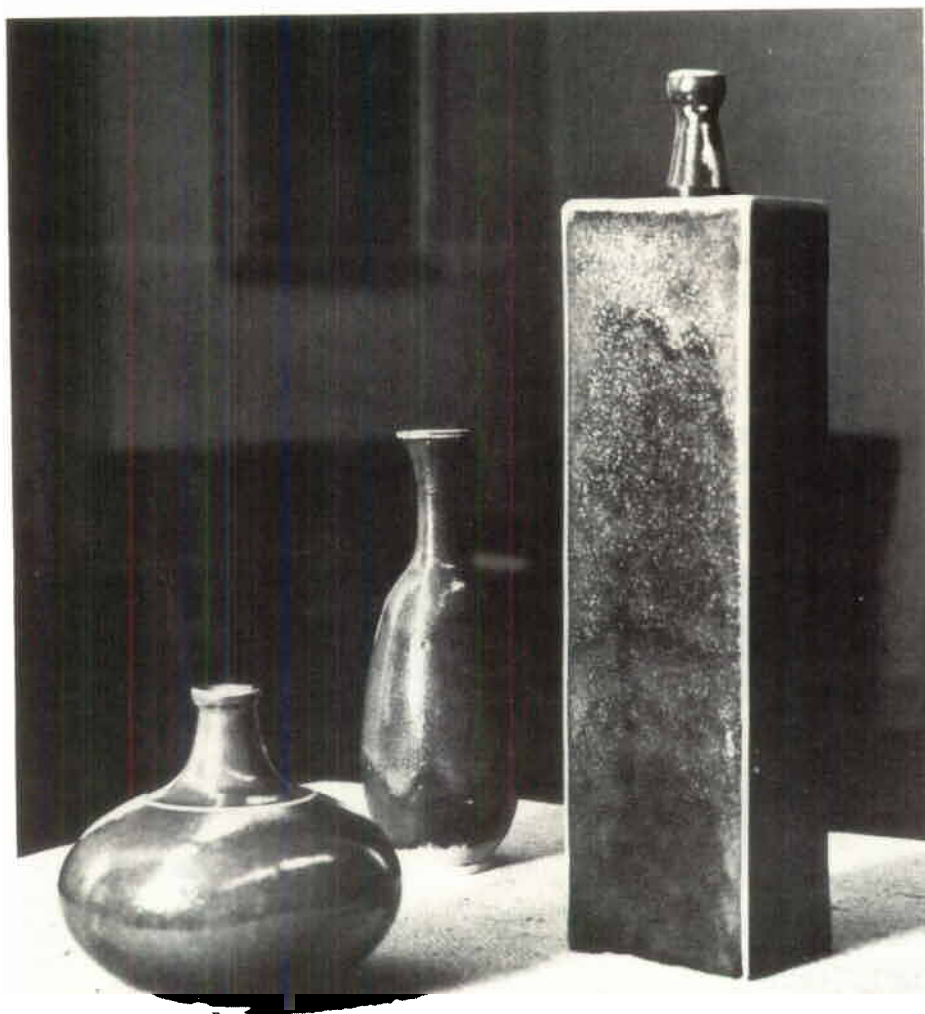
Konstklubbens vädjan till bolagets anställda att sända in sina "handarbeten" till amatörutställningen förklingade inte ohörd. Många fina saker lämnades in och det enda som egentligen saknades var — publikintresset. Cirka ett 50-tal kunde räknas in under de två dagarna och man hade endast att beklaga alla dem som inte kom och bekantade sig med sina kamraters talangfulla arbeten.

Följande var representerade: Kjell Rönn, Ove Thornblad, Lennart Ivarsson, Leif Svensson, Leif Petersson och Lars G Larsson, samtliga med keramik, de två sistnämnda även med skulptur. Carl-Axel Olsson hade svarvade miniatyrer av trä, Gerhard Bockstiegel olika träarbeten liksom Werner Gustafsson. Yves Hamonic visade intarsiaarbeten och Kerstin Andersson flamsk vävnad.

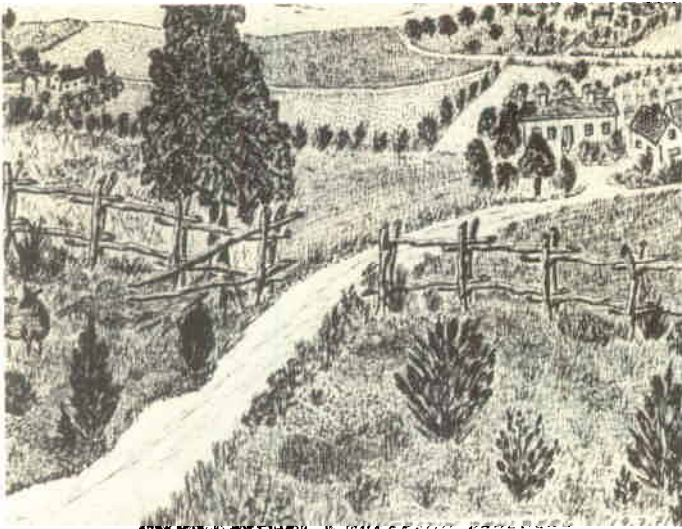
Foton visades av Hans Svensson och Arne Axelsson och slutligen oljemålningar, akvareller och teckningar av Bo Rydstern, Carla Lundh, Kerstin Dahlberg och Berndt Ottinger.

Frågan är nu om vi skall göra detta till ett årligt återkommande evenemang. Vi i styrelsen blev imponerade både av mångfalden och den fina kvaliteten hos utställningsföremålen, men vi tycker nog att publiken borde ha varit litet mera talrik.

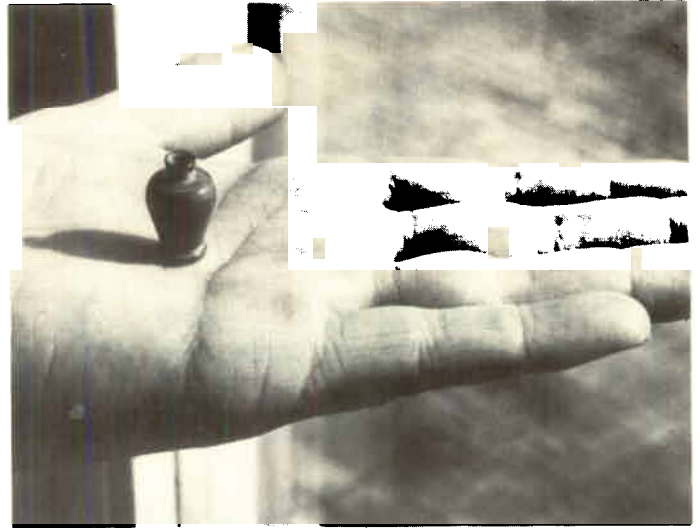
Sonja Larson

Vaser i oxblod av Ove Thornblad och Kjell Rönn.

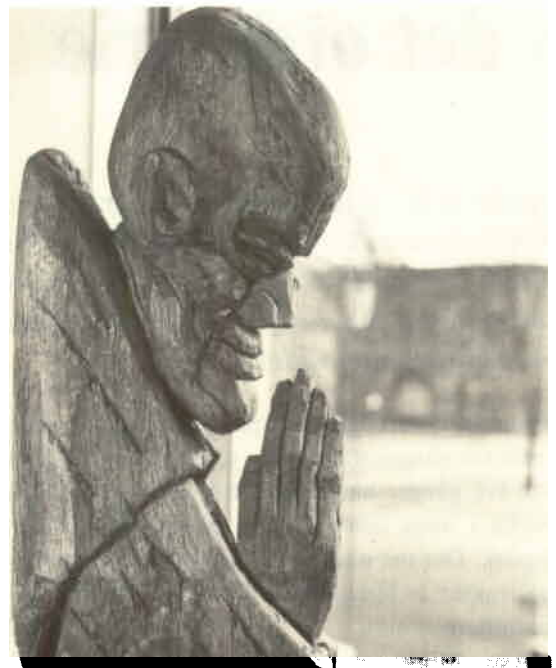
Landskap vid havet — Teckning av Kerstin Dahlberg.

Miniatyrvas i trä av Carl-Axel Olsson.

Indonesisk dansare — Intarsia av Yves Hamonic.

Munken — Träskulptur av Gerhard Bockstiegel.

Tjur — Keramikskulptur av Lars G Larsson.

Soldis — Olja av Bo Rydstern.

Svalkande läsning i sommarvärmen:

Fjällräddare – ett tufft jobb som sköts vid sidan av det ordinarie

Ett fjällarm har gått. Två personer har försvunnit i fjällen sydväst om Sylstationen i de västjämteska fjällen. Fjällräddningspatrullen i Handöl larmas. Patrullchefen Einar Larsson kallar sina män och efter några få minuter åker tre män med sina snöskotrar upp mot det aktuella området.

Detta har varit verklighet för patrullen i Handöl tre gånger under den gångna vintern, två gånger under en och samma vecka i mars och en gång precis innan påsk. Det må nämnas att vintern i dessa trakter är lång, ofta från oktober till mitten av maj.

Claes-Åke Mörk, Bertil Johansson, Fritz Jönsson och Börje Jonsson — samtliga liksom Einar Larsson anställda vid Handöls Täljstens AB — har trotsat vädrets makter och räddat åtta personer från det grymmaste av alla upplevelser — att bli kvar på fjället i snöstorm.

Egna snöskotrar

Räddningspatrullen i Handöl bildades 1934. Då liksom nu är den officiella utrustningen skidor men med den skillnaden att nu har grabbarna skaffat sig egna snöskotrar. Det har varit många påfrestande uppdrag under de många åren patrullen funnits till. Introduktionsåret 1934 frös fyra personer till döds i fjällen innan räddningsmanskapet hann fram. 1948 omkom två damer på samma sätt, men på den tiden

hade man alltså bara skidor att tillgå som fortskaffningsmedel. 1954 fick man tillgång till en snövessla och samma år var patrullen ute i tre hela dygn i en rykande snöstorm med en vindstyrka på upp till 32 sekundmeter. Alla fick köldskador som minne efter den strapatsen. Sedan vintern 1970 har patrullen inte haft en enda utryckning förrän nu den gångna vintern.

Träningsprogram

Men detta betyder inte att männen sitter hemma i stugvärmen och väntar på att något skall hända. Nej, Einar Larsson ser ständigt till så att patrullen är i trim. Han lägger upp hårda träningsprogram för grabbarna och alla deltar med sann iver och entusiasm.

— Medvetna om de stora krav som kan ställas på oss så är det av största vikt att vi samträner, säger Einar Larsson. Men även centrala övningar bör anordnas under ledning av polisbefäl. Det är så stora krav som ställs på oss att vi är tvungna att träna och stå i om vi skall vara i trim.

Även Rikspolisstyrelsen ställer krav på

de civila räddningspatrullerna. I rikspolisens instruktion står att läsa bland annat:

”Medlem i räddningspatrull bör skaffa sig sådan kännedom om förhållandena i vaktområdet att räddningstjänsten kan genomföras så effektivt som möjligt. Innebär avvaktande av order risk för någons liv eller hälsa äger patrullledare besluta om patrullens utryckning. I sådana fall åligger det ledaren att sörja för att räddningsledaren snarast underrättas om utryckningen och om tillämnade åtgärder.”

Sju i beredskap

I Handöl ligger alltid sju män beredda att rycka ut för att hjälpa nödställda ute i fjällen. Efter det larmet har gått åker alltid tre män med tre skotrar först ut till det aktuella området. Resten av manskapet ligger i beredskap och kan således rycka ut på kortast möjliga tid om så skulle behövas. Utryckningen innan påsk gällde två pojkar som försvunnit i fjällen. Klockan 24 gick larmet och räddningspatrullen gav sig iväg. Efter 3½ mils färd på skoter i full snöstorm fann de pojkarna, som klokt nog hade grävt ned sig i snön. Klockan var då halvtre på natten. Vid sextiden på morgonen var patrullen och två överlyckliga pojkar tillbaka i Handöl igen. Klockan sju

Bara någon minut efter det att larmet gått står mannarna i Handölspatrullen vid sina skotrar beredda att rycka ut. Fr v: Clas-Ake Mörk, Bertil Johansson, Fritz Jönsson och Börje Jonsson.

samma morgon var räddarna på sin ordinarie arbetsplats!

Idag åker man alltså snöskoter trots att patrullen ännu officiellt bara är utrustad med skidor. Några ekonomiska aspekter bakom uttryckningarna har inte grabbarna, om någon skulle tro det. 15 kr/tim under dagtid och 20 kr/tim nattetid betalas de med av Rikspolisstyrelsen (RPS). RPS hyr nämligen de här grabbarna. Den ordningen infördes efter polisens förstatligande 1965. Sedan har de 20 kr i timmen — effektiv körtid — för skotern, dock högst 120 kr/dygn. För den ersättningen skall de hålla skoter plus drivmedel samt svara för reparationer och den värdeminskning som uppstår på grund av förslitning.

Gäller liv

Hur upplever grabbarna en fjällutryckning?

— Vi är bara inställda på att söka rätt på människorna. Det gäller ju liv, säger Börje Jonsson. Vi följs tre och fyra i patrullen och har radio med oss. Många gånger tycker man nog att det är som att leta i en höstack då det stormar 20 sekundmeter och snön bil-

dar en nålvass vägg framför oss. Men vet vi ungefär vart de försvunna skidat, så brukar vi inte ge oss förrän vi har dem i pulkorna. Det är klart att vi kan missa, men det är vid tillfällen då försvunna avvikit från en led eller riktning som de tidigare bestämt. Det är en dödssynd som kan straffa sig katastrofalt, säger Börje, trygg jämte med båda fötterna på jorden liksom övriga i gänget, som absolut inte tycker om att de själva eller andra upphöjer dem till skyarna som några idoler som kämpar mot naturelementen. Det är bara så att de känner sitt fjällområde, kan orientera sig och har en vilja och kondition som motsvarar de hårda påfrestningar som det innebär att ge sig ut en mörk, kylig vinternatt med snöstorm. Helst skulle de här grabbarna vilja slippa gå ut och söka försvunna. Och det skulle kunna förhindras om andra kunde lära sig vad räddningsmanskapet lärt sig från barnsben och vad de lärt sig sedan av praktisk erfarenhet i fjället.

Einar Larsson kan inte nog betona vikten av att givna regler skall följas. Han har tre regler för dem som färdas i fjällen:

- Respektera fjället!
- Ge er aldrig ut på fjället om det kan väntas bli oväder. Överraskas ni så måste ni gräva ned er.
- Meddela alltid färdvägen och följ lederna. Gå aldrig vid sidan av en led. Då minskas chanserna att hitta rätt på er. Och lyd ortsbefolkning och hotellvärdar!

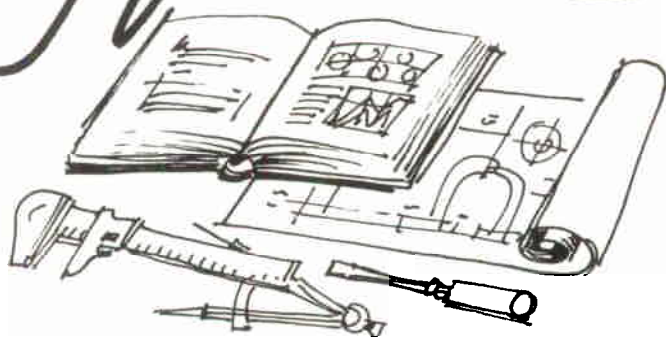
Handölspatrullen kan sitt jobb och den är värd all beundran! Q

Einar Larsson, garvad fjällräv, har varit med sedan 1940-talet och tillhör de äldsta i fjällräddningsorganisationen i Jämtlands län. Han kan fjället som sin egen byxficka och han har varit med om åtskilligt, både glädjrika och tragiska intermezzon i fjället. Han är nu patrullchef.

Från utbildningsfronten

Många klagar på att utbildningen för de anställda är mager. För att var och en själv skall kunna få en uppfattning om utbildningsläget inom bolaget redovisas här nedan kurser som avslutats under tiden januari—maj i år. Den här spalten återkommer varje nummer hädanefter.

KURSER I HB:s REGI

Data-kurs (kurstid 21 lektionstimmor + studiebesök)

Se artikel sid 40!

Deltagare från Bjuv: Yngve Bohlin, Folke Brinck, Ingrid Hultberg, Birgitta Krüger, Ulla-Britt Larsson, Sven-Erik Lindqvist, Erik L Nilsson, Nils-Eric Nilsson, Sven Nilsson, Lennart Sjöberg, Else Sjögren, Sten Svensson, Kjell Ekdahl.

Deltagare från Höganäs: Britt Benemark-Andersson, Bo Björk, Hans Broström, Tore Cronheim, Ingvar Dahl, Carl-Erik Fredriksson, Eric Fridlund, Sten Glifberg, Henrik Hansson, Nils Holmberg, Ulf Johansson, Nils-Arne Johnsson, Torsten Johnsson, Egon Jönsson, Ingvar Knutsson, John Moe, Kurt A Nilsson, Kurt Nilsson, Olle Nilsson, Kristina Ohlsson, Ake Olsson, Lars Rydén, Eva Wickman, Curt Jönsson.

Deltagare från Skromberga: Einar Andersson, Walter Florin, Miklos Gaszo, Björn Hallberg, Ebbe Nilsson, Gerd Nilsson, Karl-Johan Nilsson, Gösta Wiberg.

Svetskurs för driftsreparatörer (kurstid 2 veckor)

Deltagare: Lennart Pettersson, Lennart Svensson, Wilhelm Kepplerus, Sven Pettersson, Miroslav Melovic, Benny Edvardsson.

Utbildningskurs PEM — Driftskännedom (kurstid 7 dagar)

Deltagare: Arne Engström, Rolf Hamberg, Carl-Erik Jakopsson, Nore Johansson, Elvin Jönsson, Sven Jönsson, Ludvig Kubja, Stefan Lindkvist, Bengt Ake Nilsson, Bertil Svensson, Erik Permenäs, Stig Persson, Ake Rasmusson, Karl Rosengren, Nils Strand, Kerstin Thulin.

SPRAKKURSER (HB + TBV-regi)

Franska språket

Deltagare: Sigvard Thorildsson, Reima Vuokivi, Arne Axelsson, Lars Urde, Anna-Maj Kamf, Sverker Holmberg, Gunnar Edéus, Ulf Randås.

Fransk konversation och handelsbrev

Deltagare: Thyra Lindberg, Inger Avery, Majken Gärdelin, Margareta Holmström, Anna-Greta Isaksson, Sonja Larson, Marianne Ahlberg, Britta Gustafsson.

Nybörjarkurs i engelska: 28 deltagare.

MECMAN-KURSER

Installation och underhåll av pneumatiska instrument (kurstid 2 veckor)

Deltagare från TGV: Verner Gustavsson, Hans Nilsson, Lennart Svensson, Sven Pettersson, Miroslav Melovic, Carl-Erik Wilhelmsson, Benny Edvardsson, Gunnar Thornblad, Tommy Thornblad, Runo Ekstrand, Lars Holmqvist, Allan Dahlgren, Stefan Ahlm, Caj Dahlström, Leif Lindahl.

Deltagare från TLD: Lennart Bernhardtsson, Artur Gustavsson.

ALI-RATI-KURSER

Produktionsteknisk grundkurs (12 dagar)

Deltagare: Börje Ekolin (TGVS), Hans Tuvevsson (PETV), Ingvar Steen (PBDV).

Lager- och förrådsverksamhet (5 dagar)

Deltagare: Eric Andersson (Z).

Materialhantering (5 dagar)

Deltagare: Bertil Olsson (TMT).

En elevgrupp i den engelska kursen samlade kring lärarinnan fru Torun Havranek.

ÖVRIGA KURSER

K-E Kristoferson	KFS	Mercuri-Institutet	MI-säljarträning	5 dagar
Bo Lundahl	XC	IFL-kurs	Företagsledning	6 veckor
Jan Bergman	BFC	Londonkollegiet	Tyska (Berlin)	2 × 14 dgr
Christer Marten	EKD	IBM-Dataskolan	Cobol grundkurs	
			forts. kurs 1	
			Dos för driftsp.	
			forts. kurs 2	14 dagar
Peter Arcadius	BPS	Sv Mekanförbund	Funktionssäkra	
			inform.system	1 dag
Claes Boström	KUS	Korrosionsinst.	Rostskyddsmålning	2 dagar
Sture Helin	HA	SIFU	Entrepr.inform.	2 dagar
Knut Hansson	BSU	Beirat der Praxis	Aufbereitung,	
		Steine und Erden,	Formgebung, Mess-	
		Bad-Honnef	u. Regeltechnik	14 dagar
Lennart Sjöberg	PBD	"	"	14 dagar
J v Wachenfelt	PET	"	"	14 dagar
Thyra Lindberg	AKA	Näringslivets	Skapa ordning i	
		Arkivråd	arkivet	2 dagar

Företagsskolans avslutning

Vid företagsskolans avslutning torsdagen den 7 juni delade skolans inspektor rektor Gerward ut betyg och premier till 48 st elever varav 13 från avgångsklassen. Rektor Gerward tackade elever och lärare för det goda studieresultatet, som uppnått och uppmannade eleverna att utnyttja det stora utbud, som finns för vidare utbildning. Slå Er inte till ro och tro att Ni är fulllärd, slutade vår vördade inspektor.

Rolf Julin hälsningstalade och informerade om att bolaget avser öka antalet elever på skolan.

Sedan skolan startade 1955 har stora förändringar vidtagits. Särskilda lärlingsverkstäder för snickare och elektriker har tagits i bruk. Studieplanerna har förbättrats och anpassats till tidens krav. En del av eleverna har efter examen fortsatt sina studier och finns på olika befattningar i företaget.

Utvecklingen går vidare och bolagets behov av skickligt yrkesfolk är stort. Företaget kommer under 70-talet att investera stora pengar i nya fabriker och maskiner. Vi kommer därför att successivt öka intagningen till skolan och i takt därmed överse våra lärlingsverkstäder och undervisningslokaler.

Avslutningen var talrikt besökt av elevernas föräldrar.

De nytexaminerade eleverna:

Mekaniker:

Erik Jönsson, Christer Larsson, Rolf Söderholm och Jan Sterby.

Snickare:

Ingemar Höybråten och Göran Brorsson.

Elektriker:

Lennart Pedersen, Kaj Bengtsson, Rolf Boström, Christer Holmberg, Staffan Ekstrandh, Christer Johansson och Göran Svederud.

Nytexaminerade elektrikern Göran Svederud kontrollerar att Lennart Jakobsson, som har ett år kvar i snickeriskolan, utför sitt arbete ordentligt.

STIFTELSEN HÖGANÄSBOLAGETS STIPENDIEFOND

Av de anställda som erhållit stipendier ur ovannämnda fond har följande avlagt examen under höstterminen —72 resp vårterminen —73:

Hans Broström	TL	TBV	Högre teknisk utbildning
Bertil Fack	TAV	Hbgs Vuxengymn.	Facksk.ing., mask.-tekn.
K-A Engström	TGVP	"	"
Gösta Boberg	AK	Hbgs Aftonskola	Gymnasieing.
Bengt Persson	PET	"	"

GRATTIS!

Ansökan om stipendier sändes till ombudsman Bertil Akeson, som är sekreterare i stiftelsen.

I årets upplaga av "En lathund för den flitige" presenteras vad TBV planerar i Sydsverige inom sektorn universitets- och yrkesutbildning. TBV i Höganäs har givetvis inte planer på att genomföra alla de ca 150 ämnen som presenteras. Men man har resurser att med ganska kort varsel sätta igång vilken som helst av kurserna, tack vare att man redan har tillgång till utarbetade kursplaner och kontakt med kvalificerade lärare.

I år presenteras ännu fler direkt branschpassade kurser samtidigt som man försökt behålla utbudet av traditionella universitets- och högskolekurser.

Innan man fastställer det definitiva utbudet är man därför intresserad av att höra Dina synpunkter. Det är Du som kan påverka utbudet. Hör därför snarast av Dig till TBV, tel. 042/429 94. Fråga efter Bengt-Göran Carlson.

Vid ett sammanträde i maj hade TBV i Höganäs samlat representanter för de olika tjänstemannaorganisationerna inom Höganäs för att diskutera tjänstemännens högre och yrkesinriktade utbildning. Bland SIF- och SALF-representanterna märktes Björn Pettersson, Arne Kullberg och Bertil Olsson.

Under senare år har den yrkesutbildande, målinriktade studieverksamheten inom TBV vuxit snabbast. Genom ett

intimt samarbete med universitet och högskolor, branschorganisationer och konsulter har TBV kunnat satsa på en kvalificerad utbildning och TBV är idag i särklass främst vad gäller antalet deltagare i högre utbildning utanför universiteten och högskolorna. Detta har medfört att allt fler företag i samarbete med de lokala tjänstemannaorganisationerna ger TBV förtroendet att planera och genomföra större delen av den företagsinterna utbildningen.

TBV hoppas att foldern "En lathund för den flitige" skall vara till hjälp vid utbildningsplaneringen för såväl den enskilde som för företaget.

Kurs i automatisk databehandling

Kursen startade 26 mars och avslutades 22 maj. Kursledare: Villy Olsson, EKS.

Kursens mål var att ge en grundläggande orientering om den automatiska databehandlingens möjligheter. Tonvikten lades på datorns tekniska konstruktion och funktionssätt. Uppläggningsen följer Rune Brandingers bok ADB-Datorn av vilken varje deltagare fick ett exemplar.

Kursen var dubblerad och gick i Höga-

näs om måndagar och i Bjuv om tisdagar. I Bjuv deltog även personer från Skromberga. Varje sammankomst omfattade 3 lektionstimmar och hela kursen totalt sju sammankomster per grupp. Ett studiebesök på datacentralen i Helsingborg ingick också. Detta varade ca 1 timme per grupp och de besökande fick då se datorn i arbete med ett av våra större ADB-system.

Kursen delades in så att de tre första sammankomsterna var att se som en

orienterande utbildning om datorn och var i princip öppen för var och en anställd i företaget. De fyra sista sammankomsterna var mer avsedda för de personer som i sitt arbete kommer i kontakt med dataavdelningen.

I introduktionsdelen deltog 24 personer från Höganäs och 21 från Bjuv och Skromberga. I fortsättningskursen deltog i snitt 16 personer från Höganäs och 12 från Bjuv och Skromberga.

1500 personer på fabriksvisningen vid SlipNaxos

Söndagen den 25 mars arrangerade SlipNaxos en visningsdag för allmänheten. Redan kl 10.00 var fabriken full av intresserade besökare. Och då det i samma veva dök upp en busslast med damer från Norrköping-Linköping-Västervik, började arrangörerna darra lite grann på manschetten. En specialvisning fick ordnas för de lite mer långväga gästerna, som nöjde sig med att titta på Familjeklubben. Omkring 950 personer valde att gå och titta på fabriken, och några av dom gick också motionsslingan, där Slips IF ordnat en tipspromenad. I tipstävlingen deltog 600 personer, som alltså lunkade runt SlipNaxos motionsslinga. Någon räkning av antalet som besökte Familjeklubben gjordes inte, men det var åtskilliga hundra. Kaffe och bullar serverades till över 1000 personer. Äldst av alla var 102-åringen Kalle

102-åringen Kalle Ljungberg blossar på sin cigarr efter en kopp kaffe på SlipNaxos Familjeklubb.

Ljungberg. Han fick en specialvisning av sjuksystemen på SlipNaxos, Berit Pettersson. Efter ett par koppar kaffe och

någon cigarr fortsatte 102-åringen sin vårpromenad.

Bland gamla "slipare" märktes också verkställare Löfstedt och Arvid Andersson (Dodda). Brännpunkten passade på att få tid för den intervju med verkställare Löfstedt, som återfinnes på annan plats i tidningen.

Givetvis bidrog det fina vädret till att visningen blev en succé. De 40 funktionärerna som ställt upp gjorde det möjligt att ta emot så mycket människor utan att det blev för stora grupper vid visningarna. Speciellt många gamla var tacksamma för att de fått se "Slip" från insidan med tanke på att företaget vuxit upp under deras generation. 102-åringen Kalle Ljungberg, som kunnat se företagets utveckling under en något längre tidsperiod uttryckte saken så här: "Snart är Ni nere i Kvännarn".

H B

Civilingenjör Axel von Arbin guidar en grupp runt SlipNaxos fabrikslokaler.

Skytte - en utmärkt sport för damer

*Kerstin Hansson,
sedan juli 1972 sekreterare
vid Handöls Täljstens AB:s
försäljningskontor
i Stockholm, berättar här
om denna ädla sport
som hon själv
utövar med bravur.*

— Jag skjuter alltså luftpistol, internationell finpistol, fripistol (de här tre grenarna ingår i Svenska Sportskytteförbundets program) samt sk skolskjutning (Svenska Pistolskytteförbundet).

— Det var det sistnämnda jag började med 1967. Luftpistolen fick jag hösten 1968 och sedan våren 1969 har jag varit med i landslaget i den grenen. Internationell finpistol är jag dålig på eftersom den skjutningen är uppdelad i två moment, precisionsskjutning och snabbskjutning, och snabb det är jag inte. Fripistolen köpte jag för den

första lönen från Handöl, så jag har ännu inte lärt mig hantera den riktigt. Fripistol är det jag egentligen tycker är roligast. Att få stå alldeles för sig själv i 2½ timme med 60 skott för att träffa den lilla 10-an som är 50 m bort, det är faktiskt spännande.

— Men det är med hjälp av luftpistolen jag fått komma ut och resa litet och vara med på större tävlingar. Varje år har vi landskamp mot Finland; Åbo och Stockholm alternerar som värdstäder. De två första åren var jag med som junior och sedan som dam. Vi brukar klara av det hela ganska bra

och när vi nu i mars var över till Finland vann vi allt, såväl individuellt som lag.

— Vartannat år går Nordiska Mästerskapen. 1971 var vi i Göteborg och fick guld i lag, själv fick jag en silverpeng. Varje år skjuts det om EM-tecken. I år gick tävlingen i Linz i Österrike. Det var första året som ett helt damlag fick åka och vi lyckades knipa bronset i lag, långt efter de oslagbara ryskorna och knappt efter västtyskorna. Jag kom på 10:e plats av ca 25 tanter. Vid SM de senaste åren har jag kommit 2:a (1971), vunnit (1972) och åter kommit 2:a (1973) efter Gun Näsman, Sveriges i särklass bästa damskytt.

— Varje år åker vi till en liten by i Finland, Karstula, och skjuter en hel vecka och vinner silverskedar. Jag är snart uppe i två dussin. Denna resa går inte i landslagets regi, utan är helt privat och vi bekostar resa och uppehåll själva. En hel del tid går naturligtvis åt till skyttet. Jag har kommit fram till att ca 35 helger, lördag och/eller söndag, per år plus i snitt en kväll i veckan går till skyttet.

— Man kanske frågar sig av vilken anledning jag håller på med det här. För mig är det ju inte så konstigt, eftersom jag är "född skytt". Pappa har skjutit sedan unga år och jag har fått vara med ute på skjutbanor sedan jag kunde gå. Pappa är ordförande i vår förening, Södertälje Pistolklubb, mamma är tävlingssekreterare och min bror skjuter också.

— Som sport betraktat tycker jag skyttet är alldeles utmärkt för damer. Man kan tävla på samma villkor som killarna, och det är väldigt roligt att klå dom! Man behöver inte lägga ner så mycket träningstid på skyttet som på simning eller någon annan jobbig gren (dom idrottsmännen beundrar jag verkligen).

— Till sist kan jag väl få be Er hålla tummarna för mig första veckan i juli när vi åker till Danmark för att skjuta NM. Vi har ju vårt guld sedan 1971 att försvara.

— En sak till! Man måste naturligtvis ha bussiga arbetskamrater och en förstående chef när det är dags att åka ut på tävlingar. Och här är alla jättesnälla!

Bönnelyches bowlare bäst

Vårens match i bowling mellan Bönnelyche och Bjuvsverken gick i Malmö den 17 mars. Som väntat var "malmö-pågarna" mycket överlägsna och deras segerpoäng blev 3 640 mot 3 353 för Bjuv. Bengt Jacobsson, Bönnelyche, hade tävlingens bästa såväl enkelserie som sammanlagda resultat, 246 resp. 826 poäng. Kurt Lönn, Bjuv, var bäst i sitt lag med 222 resp. 756 poäng.

Femkamp i Västervik

Slips IF har inbjudit till femkamp i Västervik den 25—26 augusti i år. Det blir fjärde året i följd som detta uppskattade idrottsutbyte mellan Slip-Naxos och Höganäsbolaget arrangeras i grenarna badminton, bordtennis, bowling, fotboll och skytte. Förstnämnda grenen hade premiär i fjol i stället för tennis. I den första femkampen vann Höganäs med 4—1 men de två andra åren noterades 3—2 till höganäsarna och ytterst jämnt i den avgörande grenen. Pass på om inte en västerviksseger nu ligger på lut. Hur som helst ser höganästruppen på ca 30 deltagare med stora förväntningar fram emot besöket i "Ostkustens pärla" med kännedom om värdarnas förträffliga arrangemang på alla punkter.

Ulf Johansson, avd FOOP, poserar här med anledning av att han är handbollslagets kanonskytt med 21 mål. När Ulf, smålänning, kom till Höganäsbolaget 1969, hade han varit tävlingscyklist i elva år och bl a deltagit i landslaget tillsammans med bröderna Fåg-lum. Detta förklarar delvis den energi han utvecklar i olika grenar inom bolagets korp-idrott.

Fin handbollsdebut för HB

På försök deltog Höganäsbolaget med ett handbollslag i Helsingborgskorpen 1972—1973 i div IV. Det blev en över förväntan fin premiär. Efter nederlag i de fem första matcherna började framgångarna komma och slutfacit blev fem segrar, en oavgjord och åtta förlorade matcher, med målkvoten 96—115.

Av 26 använda spelare har Lars Blomberg varit flitigast i elden med 12 matcher, följd av Ingvar Dahl 11, Ulf Johansson 10, Ilgvars Tilmanis 9, Sten Arvidsson och Thomas Andersson 8, Ingvar Eriksson och Gert Sjöstrand 7 matcher etc. Ulf Johansson leder överlägset skytteligan med 21 mål och sedan följer Ilgvars Tilmanis 12, Ingvar

Dahl och Gert Sjöstrand 11, Sten Arvidsson 10, Lars Blomberg 8 etc. När bolagets idrottshall blir färdig förutspås handbollssporten få många utövare.

Succé för snickarna i korphockey

Korphockeyserien i Höganäs med tretton deltagande lag blev en stor succé för snickarna vid Höganäsbolaget. Efter tolv matcher hade de snickrat ihop en serieseger utan nederlag, sålunda 24 poäng och 80—25 i målkvot. Även de två andra lagen från Höganäsbolaget kom på tabellens övre halva — TGV på fjärde och "Meckan" på sjätte plats med 16 respektive 14 poäng. I det segrande laget ingick följande spelare: Göran Svensson, Leif Pettersson, Ronny Svensson, Olle Wallin, Göran Brorsson, Ingemar Höybråten, Bertil Hansson, Lennart Jönsson, Börje Rasmusson, Tommy Hallengren, Klas Simonsson och Einar Lindgren. Lagets ankare har varit backen Göran Svensson med en helguten insats. Mästerskytt blev Klas Simonsson med 22 mål men som nyttigaste forwards-spelare framhålles Ronny Svensson trots att han stannade vid 16 fullträffar. Den belåtna basen för gänget heter Harry Bengtsson.

SQUASH

Bönnelyche IF tog bronset!

De första tävlingarna i squash i Malmö Korporationsidrottsförbunds regi avslutades i april och 36 lag medverkade. Bönnelyche IF representerades av Kjell Ramstorp och Leif Akerman.

Upp till kamp alla idrottsintresserade flickor!

Det som i fyra decennier förblivit blott en önskedröm för Höganäs många idrottsentusiaster — en idrottshall — blir nu en verklighet för Höganäsbolagets anställda med familjemedlemmar. Inte så att det är fråga om konkurrens till kommunens planer. Det är ett önskemål från de anställda som bola-

gets styrelse tillmötesgår för att ge ytterligare möjligheter för den korphidrottsverksamhet som med framgång bedrivs i Höganäsbolagets Korphidrottsförenings regi.

Idrottsledaren Ragnar Engberg uttalar den förhoppningen att bolagets kvinnliga medarbetare i större omfattning

engagerar sig i korphidrotten. Genom en enkät skall utrönas i vilka grenar damerna är intresserade av att delta och man hoppas på många svar på det frågeformulär som inom kort kommer att distribueras.

200 matcher i badminton

Höganäsbolaget dominerade numerärt Höganäskorpens badmintonserier 1972—1973 med 14 av 25 lag och sammanlagt 150 matcher i de olika divisionerna. Inklusive de individuella mästerskapstävlingarna och bolagets interna tävlingar har spelats sammanlagt 200 matcher.

Av någon anledning representerade Bengt-Arne Schier från Höganäsbolaget inte sitt företag utan Klase-Keramik, som segrade i div I. På andra plats kom Eskil Berg/Gert Sjöstrand, HB, före tre andra HB-lag.

Kommunal II vann div II med exakt samma poäng och kvot som Clas Cronqvist/Claes Nyman, HB. Övriga

fem lag i denna div var från Höganäsbolaget:

Curt Boström/Lars Larsson, HB, segrade i div III och andraplacingen belade Sven Åke Jönsson/Hans Åke Carlsson, HB, före fem kommunal-lag. I damserien med fem deltagande lag kom Höganäsbolagets två lag på de sista platserna, Maria Maly/Inga Knutsson med samma poäng som trean. En ny mästare korades i korpens mästerskapstävling, nämligen Bengt-Arne Schier. Tidigare titelinnehavare är Otto Ericson och Eskil Berg. Tretton spelare från Höganäsbolaget deltog. Av dessa lyckades Gert Sjöstrand bäst med avancemang till semifinalen ge-

nom 2—1-seger över Otto Ericson. Mästartiteln tog Schier genom seger över Clas Cronqvist, K Nordström och Gert Sjöstrand samt K G Klaesson i finalen.

Till de interna mästerskapen vid Höganäsbolaget anmälde sig 32 spelare, varav fyra från Bjuv. Det blev en ny triumf för Schier. Hans väg till slutsegern gick över Clas Cronqvist, Otto Ericson och Gert Sjöstrand med final-siffrorna 15—3, 18—15. Sjöstrand kvalificerade sig till finalen genom att besegra Eskil Berg med 15—7, 10—15, 15—2.

Hallengren åter bt-mästare

Höganäsbolagets mästerskapstävlingar i bordtennis blev i vad det gäller singel en kopia av förra årets mästerskap. 22 spelare konkurrerade om mästartiteln. Liksom i fjol möttes Hans-Pauli Hallengren, Elavdelningen, och Sven Jönsson, Plastfabriken, i finalen. Hans-Pauli segrade för andra året i följd med siffrorna 21—15, 21—13.

På tredje plats kom Sven Johansson, Fabrik XII, följd av Kennet Nilsson, Elavdelningen, Kjell Höybraaten,

Christer Thornblad, Otto Struglics och Bo Andersson, Plastfabriken.

Tio par ställde upp i dubbel. Här triumferade Sven Jönsson/Otto Struglics över fjolårsmästarna H-P Hallengren/Kenneth Nilsson med de jämna siffrorna 22—20, 22—20. Närmast följde Ulf Johansson/Reima Vuokivi, Försäljningen, och Sten Glifberg/Christer Thornblad, NVSK-Plastfabriken.

Arets dubbelmästare i bordtennis vid Höganäsbolaget Sven Jönsson och Otto Struglics.

Slutspelat i korp-bordtennis

I Höganäskorpens bordtennisserier 1972—1973 deltog sammanlagt 46 lag varav 7 från Höganäsbolaget. Någon större framgång hade inte HB-spelarna. Bäst lyckades Kjell Höybraaten/Janos Nemeth med en tredjeplacering i div II en poäng efter Sande II. Polisen I var obeseegrad serie-segrare.

JAG HETER
INGA OLYCKSFALL

Fem matcher i Skånecupen

I Kvällspostens Skånecup i 7-manna-fotboll deltog tre lag från Höganäsbo-laget — Höganäs I (Tjänstemännen), Höganäs II (Gjuteriet) samt Bjuvsver-ken. Samtliga lag fick hemmamatcher i första omgången.

Höganäs I besegrade IKEA, Malmö, med 5—1. Segermålen gjordes av Björn Svenningrud, Ulf Johansson, Ol-le Andersson 2 och Stig Elmgren.

Höganäs II mötte Kockum 3, Malmö, och det var dramatik i den matchen.

Höganäsledning med 3—1 efter "hat tric" av Sven Svensson, avsynare på Centralverkstaden, ändrades före full tid till 3—3. Innan slutsignalen hade hemmalaget chans till segermål genom straffspark, som emellertid missades, och så blev det förlängning. Denna slöt mållös och matchen måste avgöras ge-nom straffsparkläggning. Höganäs fick börja och Lennart Ask gjorde inget misstag. Höganäsmålvakten Bo Andersson klarade därefter gästernas straffboll och så skrevs segern med 4—3.

Bjuvsverken mötte N P Lundh, Mal-mö, och förlorade med 2—1. Per Jön-son var hemmalagets målskytt.

Höganäs II fick åter hemmamatch i andra omgången. Motståndare var AVB, Lund. Tyvärr kom gästerna en halvtimme för sent till matchen. Detta medförde att höganäsmålvakten var förhindrad deltaga efter pausen, då ställningen var 0—0. En back drog på sig målvaktströjan och så gjorde gäs-terna ledningsmålet. E Vaverka kvitte-rade men under de sista fem minuterna fick lundensarna ytterligare två mål och segern med 3—1.

Höganäs I spelade sin andra match i Bräkne Hoby mot Facit-Halda och där blev det en "femetta" baklänges. Hemmalaget spelade jättebra enligt höganäspojkarna, som dock inte sak-nade tillfällen till prydligare resultat. Gert Sjöstrand svarade för tröstmålet.

Ege

Internt meddelande på högsta nivå

Som en följd av redaktörens spalt i förra numret "Begriper folk vad vi säger?" har nedanstående interna meddelande kommit redaktören tillhanda. Innan ni läser det: Förse er med ordböcker och läs det när era hjärnor är extra skarpa. Vem författaren är överlåter jag till läsarna att fundera ut.

Tjänsteställe
MOVE

Handläggare
Mark E Ting
Material Administration Manager

Ärende: Distributionsteknikkampanj

Under initialskedet av vårt projekt-program för modulariserade logistikut-rustningar är det av stor vikt, att vi följer trenden till innovationsgrads-mässigt högtstående och kreativa pro-jektlösningar.

Det gäller att konsekvent analysera företagsgittret och, parallellt med rele-vanta aspekter på kostnadsstrukturen, få en intensifierad motivation för en ambitionsnivå, som ligger inom in-vesteringsramen.

Genom konkretiserade lay-outer, var-

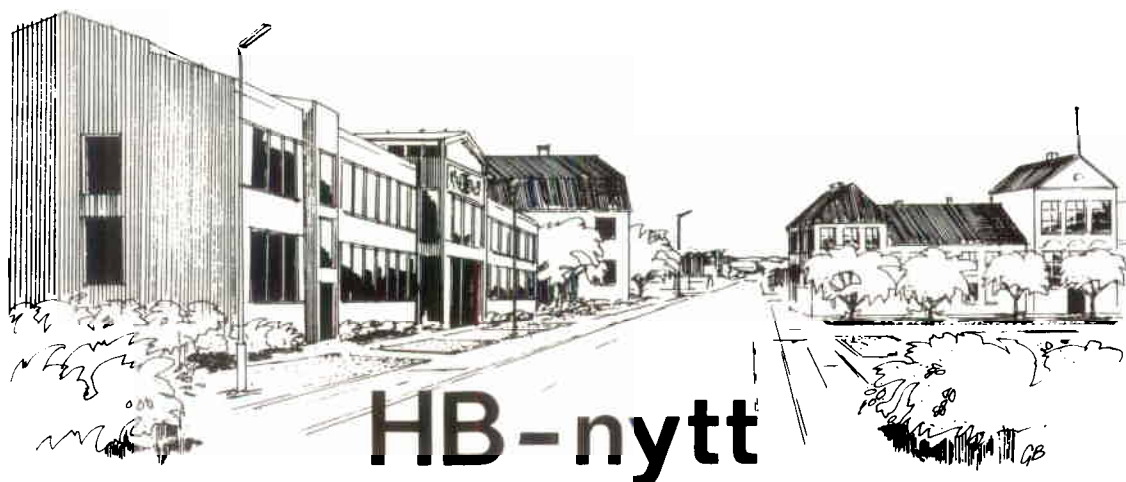
ur framgår alla trånga sektorer inom distributionstekniken, kan man kvanti-fiera de riskfaktorer som förekommer inom de olika produktionsavsnitten.

Det är därför väsentligt att man, för att kunna fatta ett optimalt investe-ringsbeslut, korrekt analyserar samt-liga primärdata. Man måste eliminera att man vid en senare körning i den för projektet uppgjorda simulerings-modellen finner att den involverade personalen ergonomimässigt får olämp-liga arbetsplatser.

Tillförlitlighetsmässigt måste inklude-rade funktionsenheter normalt uppfylla extrema krav på tillgänglighet utan att servicekraven är höga. Problematiken är att detta funktionsmässigt ofta komplicerar inkluderade paketylösning-ar och andra modulbaserade utrust-ningsavsnitt, så att man ej alltid kan suboptimera ingående distributions-segment. För att kunna sänka service-kravsnivån, bör tex automatikutrust-ningarna för ingående funktionsmodu-ler vara av digitalabsolut och ej ana-log typ.

Problematiken med involverade fakto-rer av typer som nämnts ovan, medför att produktionskontoren även inom ett enkelt case bör hänskjuta problemet till materialavdelningens inom distribu-tionstekniken och logistikproblemati-ken specialutbildade projektörer, som är väl initierade om distributionstek-nikens komplexitet.

DOP HAR FÖRRÄTTATS

Informationsblad för Höganäsbolagets anställda

Dopförrättarna K G Paulson, Egon Jönsson, Bertil Olsson och Björn Petersson har sannerligen inte haft någon lätt uppgift. Bland 83 snillrika namnförslag skulle de välja ett slagkraftigt namn för vårt nya informationsblad, som moderbolagets anställda kommer att få tilldelat sig ungefär var fjortonde dag med början efter semestern.

Juryn fastnade till slut för förslaget

HB-nytt, som insänts både av Elsa Aronsson, Storgatan 25 A, Höganäs, och Erland Håkansson, Fack 46, Hylinge. Första pris är 100 kr och redaktionen är generös och tilldelar dem vardera 100 kr.

Hård konkurrens var det mellan 2:a och 3:e priset. Till slut segrade dock VI PÅ JOBBET insänt av Thyra Lindberg, Triangelgatan 16, Höganäs,

över RÖRET, som insänts av Gösta Nilsson, PL 255, Oskarslund, Bjuv. De får 75 kr resp 50 kr var.

Vi gratulerar vinnarna och tackar för det livliga intresset. Vinstpengarna kommer på posten.

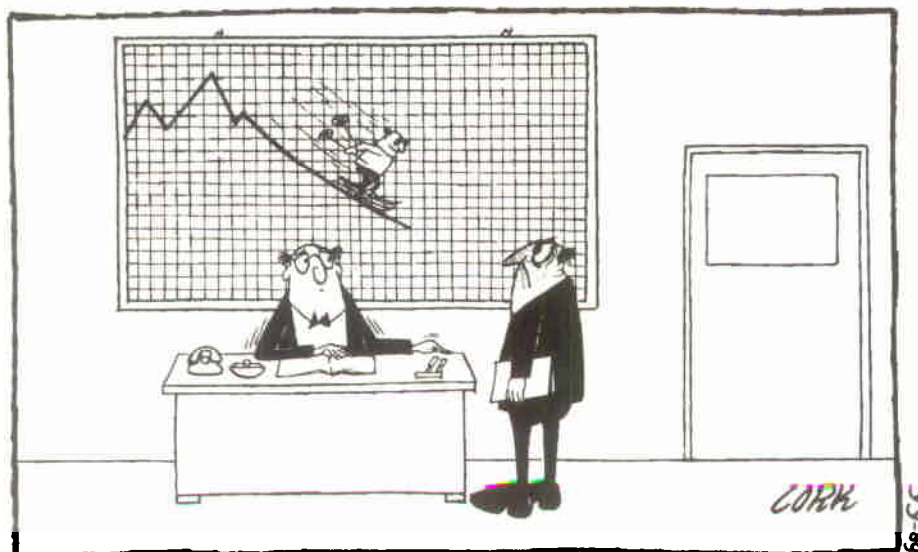
Redaktören, Carla Lundh, önskas lycka till med sitt arbete med informationsbladet!

Budget — att säga åt pengarna vart de skall gå i stället för att undra över vart de har tagit vägen.

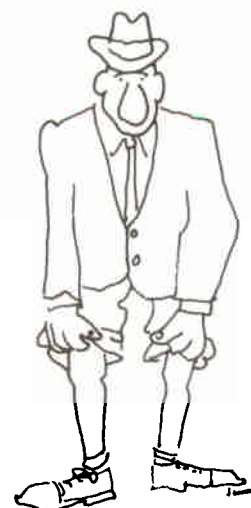
Golf — ett invecklat sätt att förstöra en trevlig promenad.

Sparsamhet — att köpa en sak så billigt att man har råd att köpa ett par saker till.

Expert — person från annan ort som vet mindre men tjänar mer.

Direktör på Linjeflyg

Anställ honom!

Han har så snygga ben

Citat Veckans Affärer:

"Käre Mr Trend.

I nummer nio skriver Du så här. Mäniskor som icke deltar i vare sig konferenser, symposier, mässor, kongresser eller seminarier torde inte existera!

Jag tror inte Du menar något illa med detta. Du utgår endast från att bara män läser Dig. Så är det faktiskt inte. Trots att vi inte sitter vid några stora blanka skrivbord med röda lampan påslagen smyger vi oss till Din spalt. Ja även till annat faktiskt — vi har andra intressen än mode och mat.

Jag talar alltså för den minoritet som aldrig är ute och rör på sig — om man undantar vissa blyxtuppdrag som t ex att kila ned för att köpa cigaretter eller hundmat åt chefen. Nu undrar jag — när gör Du en kolumn om alla dem som aldrig får resa till något synnerligen viktigt symposium vid stranden av Barcelona men som kanske gjort rätt för det?

Mina önskemål i sammanhanget är modesta. Du förstår, det skulle vara intressant att få företa en "resa" upp till direktionsvåningen och hälsa på VD till en början. Eller — vilda tanke — bese något av våra verk, få säga hej på folk man stått i telefonkontakt med dagligen i tjugo tertial.

Du Trend, förstår Du att det är ljusår mellan oss och dem som åker till Bahamas eller Åre för att plugga företagsdemokrati. Tänk om alla vi sekreterare en dag gick i strejk? Det känns frestande ibland. Lika frestande som att någon gång få blanda gift i koppen man just ska trippa in med. Eller var det kanske därför man läste på universitetet — för att få jobba som servitris?"

Det här måste vara ett aktuellt ämne för många medsysstrar, eftersom jag på en kort tid fått tillsänt mig inte mindre än 4 fotostatkopior av ovanstående heta brev. Kommentaren "Någonting för Brännpunkten?" följde med ett av exemplaren.

Med andra ord jag har inget annat val än att föra mina medsysstrars talan i denna spalt. Hoppas ni förlåter mig flickor, men 100 % på er sida står jag inte. Alla ni som klagat skulle jag vilja ruska om med orden: Tag själv initiativ — vänta inte på att andra gör det för Din skull. Vems är felet att Du som jobbar i Höganäs inte varit t ex i Bjuv och hälsat på dom Du pratar med dagligen? Jo, Ditt eget. De allra flesta

av oss kontorsanställda har möjlighet att komma ifrån någon gång och ge oss ut till de ställen vi vill bekanta oss med. Säkert finns på Din avdelning någon (manlig) kollega som har jobb ute på verken och som gör ett kortare besök där någon gång. Passa på och följ med! Säg till Din chef att Du vill följa med, men gör det vid en psykologiskt riktig tidpunkt när han inte ovillkorligen behöver Din hjälp. Jag tror inte att det är många chefer som säger nej till en sådan begäran. Om så är fallet säg till mig så gör vi en speciell spalt om dessa herrar i den här tidningen.

Det här "problemet" gäller säkert en hel del manliga kolleger också. Meningen gäller även dem: Tag själv initiativ till besöken — annars kommer Du inte längre än till Ditt eget rum.

Så var det kaffeserverandet. Inför självservering på Din avdelning! Någon gång kan Du ju kosta på Dig att servera kaffet till Din chef. T ex en halvtimme innan Du skall be Dig fri för att gå till frissan. Det är ju dumt att göra sig av med sådana möjligheter. Kvinnans list övergår mannens förstånd . . . Vad är det egentligen för fel med att servera kaffe? Det kan väl vara skönt med omväxling i arbetsuppgifterna. Vad sägs om flygvärdinnorna? Det mesta de gör under sin arbetstid är att servera och de har frivilligt gett sig in i det. Många av dem har t o m läst på universitetet för att få springa med en bricka i handen hela dagen. Om Du står på ett kontorgolv eller på ett "flygplansgolv" och serverar, kan ju inte ha någon större betydelse. Nej, sysstrar, tänk om. Var glad över att Du får utöva detta ädla yrke. Le lite extra nästa gång Du serverar. Och Du har ju alla möjligheter när Du är förargad på någon att hålla något i kaffet. Salt t ex.

